

Zamawiający:

Urząd Gminy i Miasta Węgliniec
ul. Sikorskiego 3
59-940 Węgliniec

Jednostka projektowa:

Eko-Log Sp. z o.o.
ul. Dobrowita 16
61-063 Poznań
tel./fax: (61) 871 06 49
e-mail: projekty@eko-log.pl

Nazwa opracowania:

**Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla
Gminy i Miasta Węgliniec na lata 2010 - 2013
z perspektywą na lata 2014 - 2017**

Zespół projektantów:

inż. Katarzyna Walkowiak

mgr Anna Grabowska-Szaniec

mgr Jakub Smakulski

mgr Wioletta Bartłomiejczak

mgr inż. Magdalena Uniłowska

mgr inż. Marta Kaczmarek

mgr inż. Dagmara Baran

Poznań, 2010 r.

Spis treści

1. WSTĘP	3
1.1. Podstawa prawna	3
1.2. Cel i zakres opracowania	3
1.3. Metodyka opracowania programu.....	4
2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM	5
2.1. Dane administracyjne i położenie geograficzne.....	5
2.2. Użytkowanie gruntów	6
2.3. Infrastruktura techniczna i gospodarka	6
2.3.1. Infrastruktura drogowa i komunikacja zbiorowa.....	6
2.4. Oświata i kultura	7
2.5. Turystyka i rekreacja.....	11
2.6. Gospodarka wodno-ściekowa.....	11
2.7. Gospodarka odpadami.....	11
2.8. Zagrożenie powodziowe	12
3. STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY I MIASTA WĘGLINIEC	13
3.1. Warunki glebowe, zasoby naturalne, złoża kopalin	13
3.2. Wody powierzchniowe i podziemne	14
3.3. Warunki klimatyczne.....	17
3.4. Stan powietrza atmosferycznego.....	17
3.5. Hałas	19
3.6. Promieniowanie elektromagnetyczne	20
3.7. Środowisko przyrodnicze	21
3.7.1. Formy ochrony przyrody.....	21
3.7.2. Lasy	25
3.7.2.1. Nadleśnictwo Węgliniec.....	25
3.7.2.2. Nadleśnictwo Ruszów.....	27
3.8. Walory kulturowe	29
4. CELE STRATEGICZNE i KIERUNKI DZIAŁAŃ POLITYKI EKOLOGICZNEJ GMINY	39
4.1. Priorytety polityki ekologicznej gminy	39
4.2. Ochrona wód	39
4.3. Ochrona gleb	40
4.4. Gospodarka odpadami	41
4.5. Ochrona powietrza atmosferycznego	41
4.6. Ochrona przed hałasem	42
4.7. Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.....	42

4.8. Ochrona przyrody i krajobrazu	42
4.9. Edukacja ekologiczna.....	43
4.10. Rozwój turystyki i rekreacji	43
5. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI NA LATA 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017	44
6. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU.....	50
6.1. Struktura zarządzania środowiskiem	52
6.2. Zarządzanie programem.....	54
6.3. Struktura finansowania	55
7. STRESZCZENIE.....	57
8. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.....	60

1. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna

Opracowanie Gminnego Programu Ochrony Środowiska jest wymogiem wynikającym z ustawy Prawo Ochrony Środowiska z 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2008 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.). Art. 17 i 18 nakłada na organ wykonawczy gminy obowiązek opracowania programu ochrony środowiska w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Ustawa ta jest podstawowym aktem prawnym w dziedzinie ochrony środowiska pełniąc funkcje ustawy ramowej dla całego ustawodawstwa z tego zakresu. Program ochrony środowiska w rozumieniu ww. ustawy jest dokumentem, który określa cele i zadania administracji państwowej oraz jednostek samorządu terytorialnego w dziedzinie ochrony, kształtowania i racjonalnego wykorzystywania zasobów środowiska.

1.2. Cel i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Węglińiec na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014 - 2017”. Dokument obejmuje szeroko rozumianą tematykę ochrony środowiska na terenie Gminy i Miasta Węglińiec i określa wytyczne polityki ochrony środowiska w regionie. Szybki rozwój gospodarczy wiąże się z ingerencją w środowisko i zaburzeniem naturalnej równowagi jaka w nim panuje. Przewidziane do realizacji zadania dają możliwość zapewnienia mieszkańcom odpowiednich warunków życia, a organom administracji samorządowej wykazać troskę o środowisko naturalne i jego zasoby. Podejmowane w ostatnim czasie kwestie konieczności ochrony zagrożonych gatunków, siedlisk i takich elementów środowiska jak woda, powietrze, gleba i zasoby geologiczne stają się coraz aktualniejsze. Wszelkie działania ukierunkowane na rozwój społeczno - gospodarczy powinny być podejmowane przy wykazywaniu troski o środowisko i jego zasoby. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz, które poprzez realizowanie swojej polityki ekologicznej powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne.

Zakres niniejszego Programu Ochrony Środowiska obejmuje:

- politykę ekologiczną i kierunki działań zgodne z dokumentami programowymi Gminy Węglińiec;
- krótką charakterystykę Gminy;
- analizę aktualnego stanu środowiska na terenie Gminy;
- cele strategiczne dla Gminy i główne kierunki działań w zakresie ochrony środowiska;
- harmonogram rzeczowo-finansowy zadań przewidzianych do realizacji w rozpatrywanym okresie;
- system monitoringu wdrażania i realizacji opracowania.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Węglińiec przedstawia aktualny stan środowiska na terenie Gminy oraz wskazuje kierunki działań zmierzające do jego ochrony.

1.3. Metodyka opracowania programu

Źródłem informacji w trakcie sporządzania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Węglińiec były materiały uzyskane z: Urzędu Gminy i Miasta Węglińiec, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Węglińiec na lata 2005 – 2008 z perspektywą na lata 2009 – 2012”, informacje z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Węglińiec oraz literatura fachowa.

Jako punkt odniesienia dla przedmiotowego dokumentu przyjęto aktualny stan środowiska i infrastruktury na terenie Gminy i Miasta z uwzględnieniem dostępnych danych za okres 2008 r.

Na podstawie stanu aktualnego oraz analizy zadań określonych w poprzedniej wersji Programu oraz celów i kierunków zadań zdefiniowanych w Polityce ekologicznej państwa i „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Dolnośląskiego” zdefiniowano cele i kierunki niniejszego opracowania.

2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM

2.1. Dane administracyjne i położenie geograficzne

Gmina Węglińiec położona jest w zachodniej części województwa dolnośląskiego, w północnej części powiatu zgorzeleckiego graniczącego z dwoma państwami: Niemcami i Czechami. W odległości około 20 km od Węglińca znajduje się przejście graniczne w Jędrzychowicach, w odległości około 30 km w Zawidowie, Zgorzelcu i Przewozie. W części wschodniej Gmina graniczy z administracyjnym obszarem gminy Osiecznica. Południowa i południowo - wschodnia część granic łączy Gminę Węglińiec z gminą Nowogrodzic- natomiast zachodnia i południowo - zachodnia ich część - z gminą Pieńsk. Na północ od granic Węglińca znajdują się gminy: Przewóz i Iłowa oraz miasto Gozdnicza należące do województwa lubuskiego.

Niemalże cała Gmina położona jest na terenie Borów Dolnośląskich i jedynie jej południowy skrawek (okolica miejscowości Czerwona Woda) znajduje się na pograniczu Pogórza Izerskiego.

Administracyjnie Gmina Węglińiec składa się z Miasta Węglińiec oraz siedmiu sołectw: Ruszów, Kościelna Wieś, Jagodzin, Piaseczna, Stary Węglińiec, Czerwona Woda, Zielonka oraz trzech osad: Dębówek, Polana, Okraglica.

Tabela 1. Liczba ludności w miejscowościach Gminy i Mieście Węglińiec.

Miejscowość	Liczba ludności
Węglińiec	3162
Stary Węglińiec	1061
Jagodzin	418
Piaseczna	235
Zielonka	320
Ruszów	1848
Kościelna Wieś	254
Parowa	66
Okraglica	27
Dębówek	10
Czerwona Woda	1615
RAZEM	9016

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Węglińiec.

Gmina Węglińiec jest największą terytorialnie gminą w powiecie zgorzeleckim. Jej powierzchnia wynosi 33,823 ha. Gmina zamieszkała jest przez 9 016 mieszkańców¹.

¹ Urząd Gminy i Miasta Węglińiec.

2.2. Użytkowanie gruntów

Uproszczoną strukturę użytkowania gruntów na terenie Gminy Węglińiec, na podstawie danych pochodzących z Urzędu Gminy i Miasta Węglińiec przedstawia tabela poniżej.

Tabela 2: Struktura użytkowania gruntów – stan na rok 2009.

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna [ha]
Powierzchnia ogólna	33,823
Użytki rolne	3,572
W tym:	
• grunty orne	886
• sady	19
• użytki zielone	1851
Lasy	29,064

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Węglińiec.

Okolo 86% powierzchni Gminy stanowią lasy, przede wszystkim sosnowe. Grunty użytkowane rolniczo stanowią jedynie 3,572 ha powierzchni Gminy, co w połączeniu z niską klasą bonitacyjną gleb (od IV do VI) nie stwarza większych możliwości dla rozwoju rolnictwa.

2.3. Infrastruktura techniczna i gospodarka

2.3.1. Infrastruktura drogowa i komunikacja zbiorowa

Obszar Gminy charakteryzuje dobrze rozwinięta i utrzymana sieć dróg gminnych. Wciąż jednak występują odcinki dróg wiejskich, które nie mają twardej ulepszonej nawierzchni. Transport zbiorowy realizowany jest przez Przedsiębiorstwo PKS Zgorzelec oraz firmy prywatne, które zabezpieczają przewozy wewnątrz Gminy, jak i poza jej granice.

Ponadto w Węglińcu znajduje się duży węzeł kolejowy ze zmodernizowaną linią międzynarodową E 30 stanowiącą element paneuropejskiego korytarza komunikacyjnego oraz linią północ-południe łączącą Jelenią Górę i tzw. Worek Turowski z Zieloną Górą i Szczecinem.

Przez Gminę przebiegają zasadniczo dwie linie kolejowe. Pierwsza obejmująca trasę: Wrocław – zachodnia granica państwa, podzielona jest na dwie części. Część pierwsza obsługuje międzynarodowy ruch pasażerski przez Zgorzelec – Górlitz oraz stanowi drogę tranzytową dla ruchu towarowego z Worka Żytawskiego do Węglińca i Zawidowa, a dalej do Czech. Druga część to trasa do Niemiec przez Horkę, obsługująca towarowy ruch graniczny. Drugą linię stanowi połączenie północ – południe – tj. trasa Szczecin – Węglińiec – Jelenia Góra.

Aktualnie realizowanych jest około 35 kursów dziennie, z czego najwięcej na trasach Węglińiec – Zgorzelec oraz Ruszów – Zgorzelec. Wynika to z zapotrzebowania oraz powiązań funkcjonalnych miejscowości wewnątrz Gminy i z otoczeniem związanych z dojazdami do miejsc pracy, nauki itp. Połączenia komunikacyjne z innymi pobliskimi miastami tj. Lubań, Bolesławiec, Żary to prawie w 100 % połączenia kolejowe o znacznie niższej częstotliwości kursowania. Ponadto z Węglińca są połączenia do: Jeleniej Góry, Legnicy, Żagania, Zielonej Góry, Wrocławia, Warszawy, Katowic, Przemyśla oraz Drezna.

Przez terytorium Gminy przebiega droga wojewódzka nr 296, która na odcinku od skrzyżowania z drogą krajową nr 4 w miejscowości Jeleniów do węzła drogi A – 12 w Iłowej, łączy dwa główne szlaki komunikacyjne z przejściami granicznymi w Jędrzychowicach, Zawidowie, Sieniawce, Olszynie czy Jakuszykach, a jednocześnie biegnie przez Węglińiec i umożliwia dojazd samochodem ciężarowym i TIR-om do węzła kolejowego w Węglińcu z obu stron.

Na terenie Gminy planowane jest centrum logistyczne i terminal transportu intermodalnego, który umożliwi skierowanie części transportu samochodowego z sieci dróg na tory. Równorzędna droga kategorii wojewódzkiej jest droga nr 351 z Jagodzina, przebiegająca do Zgorzelca przez Pieńsk. Oprócz dróg wojewódzkich i połączeń kolejowych istnieje cała sieć dróg powiatowych, gminnych i leśnych.

2.4. Oświata i kultura

Na terenie Gminy znajduje się 7 publicznych placówek oświatowych oraz dwie placówki niepubliczne.

Do placówek publicznych, prowadzonych przez Gminę zaliczają się:

- Miejskie Przedszkole Publiczne im. Św. Mikołaja w Węglińcu
ul. Kościuszki 26a, 59 – 940 Węglińiec;
- Szkoła Podstawowa im. Marii Krasickiej w Węglińcu
ul. Kościuszki 2, 59 – 940 Węglińiec;
- Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie
ul. Kolejowa 22, 59 – 942 Czerwona Woda;
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Starym Węglińcu
ul. Główna 50, Stary Węglińiec, 59 – 940 Węglińiec;
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów 37 pp 7 Dywizji II Armii WP w Ruszowie
ul. Zgorzelecka 2, 59 – 950 Ruszów;
- Gimnazjum w Węglińcu
ul. Kościuszki 5, 59 – 940 w Węglińcu;

- Gimnazjum im. Orłąt Lwowskich w Ruszowie
ul. Zgorzelecka, 59 – 950 Ruszów.

W każdej szkole podstawowej prowadzony jest oddział przedszkolny dla sześciolatków.

Do placówek niepublicznych na terenie Gminy zaliczają się:

- Przedszkole Niepubliczne w Czerwonej Wodzie
ul. Kościuszki 4, 59 – 942 Czerwona Woda;
- Przedszkole Niepubliczne w Ruszowie
ul. Ratuszowa 2, 59 – 950 Ruszów

Tabela 3: Stan sieci publicznych szkół podstawowych oraz granice ich obwodów na terenie Gminy i Miasta Węglińca.

Lp.	Siedziba szkoły	Granice obwodu
1.	SP Węglińca	Węglińca Zielonka
2.	SP Czerwona Woda	Czerwona Woda
3.	SP Stary Węglińca	Stary Węglińca
4.	SP Ruszów	Ruszów Kościelna Wieś Jagodzin Piaseczna Polana Okraglica Dębówek

Źródło: Program Rozwoju oświaty w Gminie Węglińca w latach 2008 – 2013.

Sposób zorganizowania dojazdu uczniów do szkół w Ruszowie i w Węglińcu został wypracowany w ciągu ostatnich lat. Łączna długość trasy dowozu w ciągu dnia wynosi 420 km. Obecnie do minimum ograniczono czas oczekiwania uczniów na autobus szkolny. Maksymalnie uczniowie muszą czekać 20 minut na autobus. W tym czasie mogą korzystać z biblioteki szkolnej lub świetlicy. Usługi transportowe świadczą firmy wyłonione zgodnie z prawem zamówień publicznych. Przyjmując założenie dowolności wyboru szkoły przez rodziców dopuszcza się możliwość przewozu dzieci do innych placówek niż wynikałoby to z podziału na obwody szkolne.

Edukacja przedszkolna

Funkcjonujące w Ruszowie, Czerwonej Wodzie przedszkola niepubliczne, jak również przedszkole publiczne w Węglińcu oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Ruszowie, Starym Węglińcu, Węglińcu i w Czerwonej Wodzie, zaspokajają zgłaszane potrzeby w zakresie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Problemem jest jedynie aspekt wyposażenia i

remontów przedszkoli, a zwłaszcza doposażenia ogrodów przedszkolnych w urządzenia bezpieczne i rozwijające sprawność ruchową dziecka, w Ruszowie i w Czerwonej Wodzie, jak również doposażenia w pomoce dydaktyczne i gry edukacyjne.

Kadra nauczycielska

W placówkach oświatowych zatrudnionych jest około 120 nauczycieli i około 50 pracowników administracji i obsługi². Kadra pedagogiczna posiada wysokie kompetencje dydaktyczno – pedagogiczne. 94 % kadry posiada wyższe wykształcenie magisterskie. Nauczyciele podejmują różne formy doksztalcania się, które w części są współfinansowane przez gminę.

Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Uwagę należy zwrócić na dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród osób w wieku 6 – 13 lat najlicniejszą grupę stanowią uczniowie o obniżonych funkcjach percepcyjno – motorycznych. Dzieci te uczestniczą w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych, natomiast uczniowie z zaburzeniami mowy korzystają z zajęć z logopedą.

Drugą grupę stanowią dzieci niepełnosprawne. Dzieci te uczęszczają do szkół specjalnych i ośrodków szkolno – wychowawczych, do szkół podstawowych oraz część objęta jest nauczaniem indywidualnym.

Na terenie Gminy znajduje się Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Węglińcu. W celu rozwoju kulturalnego mieszkańców stworzono koła zainteresowań. Są to 3 koła plastyczne, 5 wokalnych, 1 komputerowe, 2 taneczne, 3 językowe. Istnieje również zespół artystyczny – Zespół Ludowy „Podolanie”. Na terenie Gminy planuje się także liczne imprezy kulturalne.

Tabela 4: Wykaz imprez kulturalnych prowadzonych na terenie Gminy i Miasta Węglińca na 2010 rok.

Lp.	Impreza	Termin	Miejsce
1.	Spotkania opłatkowe	styczeń	Cała gmina
2.	V Gminny Przegląd Zespołów Kołędniczych	13.01	Węglińc
3.	Bal przebierańców, zabawy na ferie	luty	Jagodzin, Ruszów, Węglińc
4.	Walentynkowy wiersz miłosny	luty	cała gmina
5.	Mini-szansa na sukces	luty	Stary Węglińc
6.	Pasowanie czytelników kl. I	luty	Wszystkie biblioteki
7.	Mój zimowy dzień – konkurs plastyczny-grafika komputerowa	luty	cała gmina
8.	Dzień Kobiet	8.03	Jagodzin
9.	Wieczór Piosenki Biesiadnej	karnawał	Węglińc
10.	Konkurs plastyczny "Przyroda wiosną	marzec	cała gmina
11.	Dzień wiosny	22.03	Cała gmina
12.	Ogólnogminny Kiermasz Wielkanocny	21.03	Węglińc

Lp.	Impreza	Termin	Miejsce
13.	Gminny Konkurs recytatorski kl. IV-VI – II etap	marzec	cała gmina
14.	V Gminny Przegląd Zespołów Teatralnych	27.03	Czerwona Woda
15.	Międzynarodowy Dzień Książki Dziecięcej	01-07.04	Wszystkie biblioteki
16.	Konkurs na wspomnienia o zwyczajach kresowych: Droga mojej rodziny z Kresów - jakie obyczaje świąteczne dziadków kultywujemy	15.04	Cała gmina
17.	Powiatowy kiermasz ekologiczny "Święto Ziemi		Węgliniec
18.	Festyn Majowy	2.05	Węgliniec
19.	Turniej wiedzy o samorządzie	Maj	Cała gmina
20.	II Międzygminny Festiwal Piosenki Polskiej	19.05	Węgliniec
21.	Tydzień Bibliotek	4-11.05	Wszystkie biblioteki
22.	Wirtualne wędrówki dookoła Polski i Dolnego Śląska . Podróż marzeń do miejsc znanych i nieznanych „ - Konkurs na prezentację multimedialną	maj	Cała gmina
23.	Z książką na walizkach	2.06	Wszystkie biblioteki
24.	Dzień Dziecka	1.06	Cała gmina
25.	Akacja lato	1.07-31.08	Cała gmina
26.	Dzień Ludzkości	11.07	Czerwona Woda
27.	Wystawy Fotograficzne, starych dokumentów	cały rok	Cała gmina
28.	17 września	17.09	
29.	III Gminny Turniej Tenisa Stołowego	październik	Ruszków
30.	Gminny Konkurs Recytatorski w języku angielskim i niemieckim	październik	Stary Węgliniec
31.	Przegląd Pieśni Patriotycznej	listopad	
32.	Święto Niepodległości	11.11	Cała gmina
33.	Halloween	30.10	
34.	Światowy Dzień Pluszowego Misia	25.11	Wszystkie biblioteki
35.	Koncerty rockowe	cały rok	
36.	Ozdoby Bożonarodzeniowe	grudzień	Cała gmina
37.	Konkursy plastyczne i literackie		Cała gmina
38.	Spotkania z historykami dot. spraw kresowych		
39.	Jagodowe Lato	Lipiec	Ruszków
40.	Święto Grzybów	wrzesień	Węgliniec
41.	Noc Świętojańska	czerwiec	Stary Węgliniec
42.	Śpiewanie nad wodą	czerwiec	Czerwona Woda
43.	Dożynki Czerwona Woda	wrzesień	Czerwona Woda

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Węgliniec.

2.5. Turystyka i rekreacja

Cały obszar Gminy położony jest na terenie Borów Dolnośląskich, tylko południowy jej skrawek należy do Pogórza Izerskiego. Na południe od Czerwonej Wody usytuowane są najwyższe wzniesienia w Gminie – Czartowska Góra o wysokości 246,8 m n. p. m. oraz Góra Wilczyna – 246,7 m n. p. m. Pozostała część Gminy jest płaska. Zasadniczą rzeźbę terenu stanowią doliny rzek, równiny moreny dennej i trasy wyższe rzek. Ukształtowanie terenu czyni obszar Gminy atrakcyjnym turystycznie.

Atrakcyjne są kompleksy leśne, które pełnią funkcje rekreacyjne. Znajdują się one w północno – zachodniej części Gminy w rejonie Ruszowa i Polany. Charakterystycznym elementem krajobrazu wokół Węglińca są śródleśne stawy hodowlane, a zwłaszcza opuszczone stawy i oczka wodne, gdzie można spotkać piękne stanowiska unikatowych roślin torfowiskowych. Stawy te są również ostoją ptactwa wodnego między innymi głuszca, cietrzewia, bielika oraz bociana. Wiele stawów charakteryzuje się obfitością ryb i posiada specjalne stanowiska dla wędkarzy. Okolice Węglińca i Ruszowa to także teren łowiecki, gdzie organizuje się polowania na zwierzynę. Ukształtowanie terenu pozwala na budowę tras wędrowskich i rowerowych. W lasach na terenie Gminy są wytyczone ścieżki rowerowe. Udostępniają one bez szkody dla środowiska naturalnego walory rekreacyjne i krajobrazowe dla mieszkańców, jak i turystów.

2.6. Gospodarka wodno-ściekowa

W wodociąg uzbrojony jest cały obszar Gminy z wyłączeniem części Kościelnej Wsi, Okraglicy i Polany. W niektórych miejscowościach pojawiają się problemy z jakością wody. Kanalizacja z oczyszczalnią ścieków funkcjonuje w Węglińcu. Istnieje tu możliwość podłączenia i zrzutu ścieków kolejnych dwu miejscowości tj. Starego Węglińca i Czerwonej Wody. Istotnym problemem jest brak kanalizacji w północnej części Gminy.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosi 8 500 metrów. Łączna długość przykanalików to 1 200 metrów, a ilość przyłączy do budynków wynosi 246 sztuk. Systemem kanalizacji objęte jest 33% ludności Gminy Węglińca. Pozostała część ludności obsługiwana jest przez specjalistyczne samochody dowożące nieczystości płynne do oczyszczalni ścieków. W roku 2009 przez system kanalizacji spłynęło do oczyszczalni ścieków 78 900 m³. Oczyszczalnia ścieków w Węglińcu ma zdolność oczyszczania ścieków maksymalną 1550m³/dobę, przy średniej wydajności 1088 m³/dobę. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna.

2.7. Gospodarka odpadami

Zasady gospodarki odpadami na terenie Gminy i Miasta Węglińca, cele i zakres zadań koniecznych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami zawarte są w „Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy i Miasta Węglińca na lata 2010 -2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017”.

2.8. Zagrożenie powodziowe

Zagrożenia powodziowe na terenie Gminy Węgliniec nie występuje. Główny ciek Czerna Mała nie stanowi zagrożenie powodziowego. Na obszarze Gminy znajduje się również kilka zbiorników wodnych, które mogą być wykorzystane jako zbiorniki retencyjne. Ich obecne wykorzystanie to stawy rybne.

W gminie powołany jest Miejsko – Gminny Komitet Przeciwpowodziowy.

3. STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY I MIASTA WĘGLINIEC

3.1. Warunki glebowe, zasoby naturalne, złoża kopalin

Na podłoże terenów Gminy składają się czwartorzędowe utwory piaszczysto - żwirowe pochodzenia rzeczno i fluwioglacjalnego oraz gliny zwałowe pochodzenia wodnolodowcowego i morenowego. Cienkie warstwy mąd i torfów utworzyły się w obrębie dolin rzecznych. Gleby o różnej gliniastości wytworzone z piasków są mało żyzne, przepuszczalne. Najczęściej są to gleby bielcowe, nie preferujące rozwoju rolnictwa na terenie Gminy. Również negatywnymi czynnikami są stosunkowo wysoki poziom degradacji rolnej oraz występujące zanieczyszczenia. Występujące gleby, są glebami niskiej jakości, ponieważ zaliczane są do V i VI klasy. Nie osiągają one wysokiej efektywności, mimo przeprowadzanych kosztownych zabiegów.

Powoli lecz konsekwentnie maleje ogólna powierzchnia użytków rolnych. Największe ubytki odnotowuje się w areale gruntów rolnych, głównie ze względu na zmianę kwalifikacji na łąki i pastwiska.

Z geologicznego punktu widzenia, na obszarze województwa dolnośląskiego występuje kilka jednostek tektonicznych, ukształtowanych w wyniku kenozoicznych ruchów blokowych. Są to od południa: blok Sudetów, z wyjątkiem skrawka Sudetów Wschodnich, blok przedsudecki oraz SW fragment monokliny przedsudeckiej. Jednostki te są rozdzielane przez strefy uskokowe.

Wewnętrzna budowa geologiczna obszaru województwa jest bardzo skomplikowana. Zawdzięcza ona powstanie polifazowej ewolucji geologicznej, trwającej od górnego proterozoiku po czwartorzęd.

Dolny Śląsk należy pod względem geologicznym do najbardziej interesujących regionów Polski. Odgrywa ważną rolę w ogólnej produkcji surowców mineralnych w kraju. Kopaliny skalne Dolnego Śląska można podzielić na trzy grupy główne:

- kamienie drogowe i budowlane;
- kopaliny ilaste;
- surowce okrucowe.

Na terenie Gminy Węgliniec znajdują się cenne złoża surowców naturalnych eksploatowanych. Są to surowce ilaste ceramiki budowlanej, kwarcoplast, kruszywa, żwiry, kaolin. Złoża do eksploatacji to węgiel brunatny z dużą zawartością substancji bitumicznych i aromatycznych oraz piaski szklarskie i formierskie.

Zasoby złóż zlokalizowane na terenie Gminy Węgliniec są stosunkowo bogate. Należą do nich:

- złoża surowca ilastego ceramiki budowlanej „Rychlinek”;
- złoża surowca piaszczysto – ilastego w miejscowości Czerwona Woda;
- złoża gliny kaolinowej w miejscowości Czerwona Woda oraz z Okrąglicy koło Ruszowa.

Występują również:

- unikalne w skali europejskiej złoża węgla brunatnego z dużą zawartością substancji

bitumicznych i aromatycznych;

- złożą kaolinitu;
- złoża surowca ilastego we wsi Kościelna Wieś z zasobami bilansowymi wynoszącymi 257 tysięcy m³;
- grupa złóż szacunkowych węgla brunatnego w Zielonce koło Węglińca (są one wzbogacone substancjami bitumicznymi i aromatycznymi).

3.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Układ hydrograficzny Gminy można uznać za stabilny i rozwinięty. Gmina należy do zlewni rzeki Bóbr i jest odwadniana głównie przez rzekę Czarną Małą uchodzącą do Czernej Wielkiej. Zabudowa na odcinkach regulowanych ma charakter zabudowy biologicznej (kamienie), a koryta rzek utrzymywane są w stanie naturalnym. Jedynie nieliczne miejsca o charakterze gospodarczym są chronione przez mury oporowe.

Na terenie Gminy występują również liczne stawy, niejednokrotnie zlokalizowane na obszarach leśnych. Z powodu ich niezadowalającego stanu przewiduje się przeprowadzenie ich remontu mającego na celu poprawienie stosunków wodnych, utworzenie bazy agroturystyki i rekreacji. Stawy są własnością komunalną znajdującą się w dzierżawie Stowarzyszenia NIS1 Węglińiec.

Tabela 5: Stawy i zbiorniki wodne Gminy Węglińiec.

Lp.	Lokalizacja	Nazwa stawu	Właściciel
1.	Ruszów	<ul style="list-style-type: none">• Staw Ludzik;• Staw Syczków;• Staw Lipowy;• Staw Rzymski• Staw Żurawi;• Staw Dyczny;• Zbiornik sztuczny „Klików” - wykorzystywany jako kąpielisko.	Są to stawy hodowlane Gospodarstwa Rybackiego z Parowej
2.	Stary Węglińiec	<ul style="list-style-type: none">• Staw Wolno Stary (łowisko specjalne);• Staw Wolno Nowy;• Staw Czapli;• Staw kolejowy;• Staw Tartaczny.	Są to stawy Nadleśnictwa Węglińiec
3.	Czerwona Woda	<ul style="list-style-type: none">• Zbiornik sztuczny (kąpielisko i teren połowów Koła Polskiego Związku Wędkarskiego);• Zbiornik wodny i kąpielisko Ośrodka Rekreacyjnego „Jagoda”	Jego właścicielem jest Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa Ośrodek rekreacyjny „Jagoda”

Źródło: Opracowanie własne.

Gmina posiada gęstą sieć rzeczną. Głównym jej ciekim jest Czarna Mała wraz ze swym

lewobrzeżnym dopływem Gumnica. Wzdłuż wschodnich krańców gminy płynie Czarna Wielka, jej źródła znajdują się na Pogórzu Izerskim, ale prawie cała zlewnia należy do Borów Dolnośląskich. Oprócz nich przez teren gminy przepływa rzeka Ziębina, będąca lewobrzeżnym dopływem Czernej Wielkiej. Na wododziale pomiędzy Czarną Małą a Czarną Wielką zbudowano 32 stawy hodowlane o łącznej powierzchni 625 ha.

Na terenie województwa dolnośląskiego znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych wydzielone w skałach zaliczanych stratygraficznie do czwartorzędu, trzeciorzędu, kredy oraz paleozoiku. Znajdują się tam również poziomy użytkowe w skałach triasowych, permiskich i karbońskich. W gminie Węgliniec zlokalizowane są dwa GZWP, kredowe i czwartorzędowe:

- czwartorzędowy zbiornik 315 $\frac{292}{60}$
- kredowy zbiornik 317 $\frac{8}{100-200}$

Stanowią ona podstawowe źródła zaopatrzenia w wodę aglomeracji miejskich oraz obszarów wiejskich.

Zbiornik GZWP 315

Nazwa: Zbiornik Ciechanów – Gozdnicza;

Powierzchnia: 1052 m²

Szacunkowe zasoby dyspozycyjne: 292 m³/d;

Średnia głębokość ujęcia: 60 metrów;

Stan: nieudokumentowany;

Stratygrafia: Q;

Mapa hydrogeologiczna Polski – Nazwa arkusza: Ruzów.

Zbiornik GZWP 317

Nazwa: Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec;

Powierzchnia: 1000 m²;

Szacunkowe zasoby dyspozycyjne: 80 m³/d;

Średnia głębokość ujęcia: 100 -200 metrów;

Stan: nieudokumentowany;

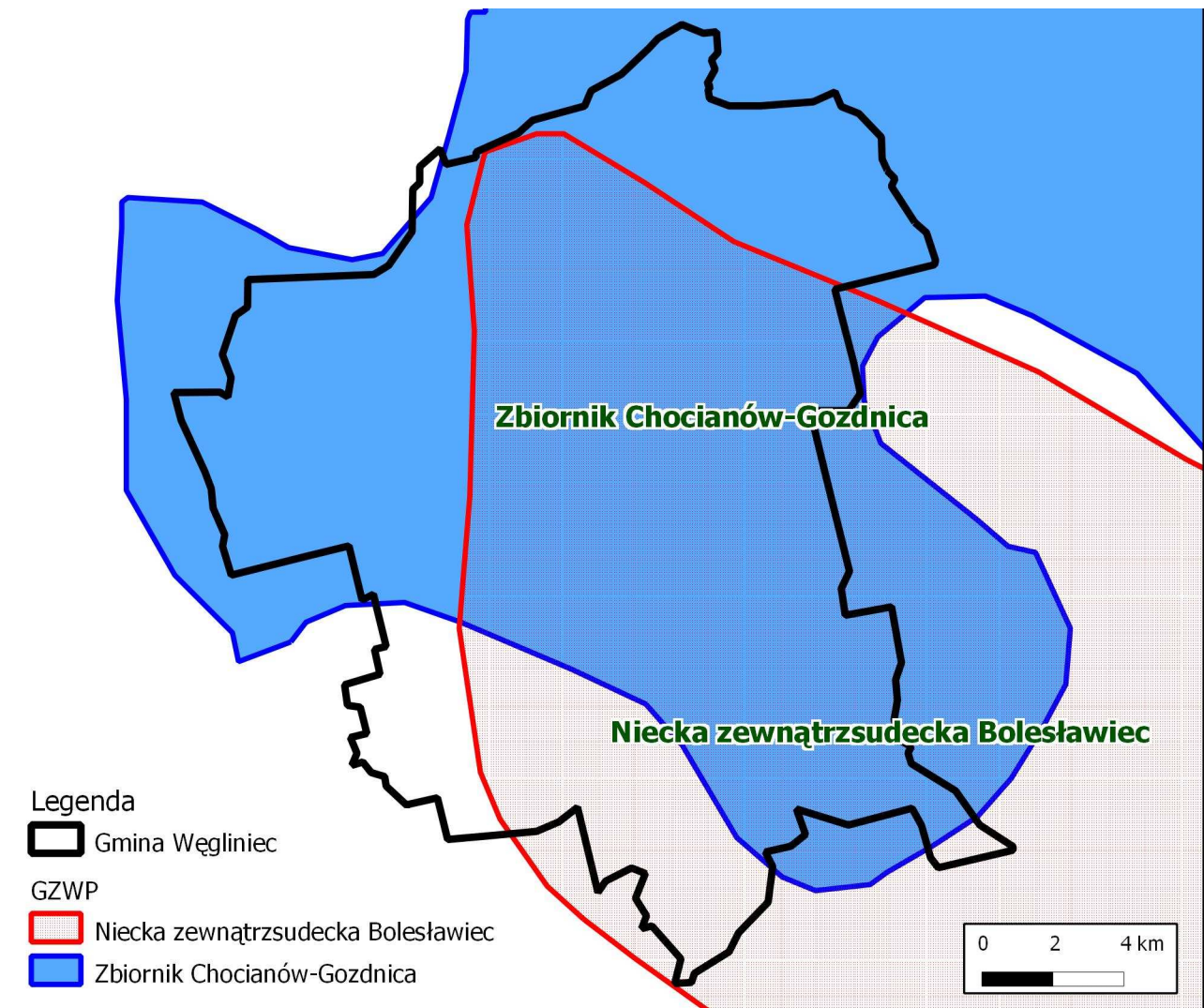
Stratygrafia: Cr₃;

Mapa hydrogeologiczna Polski – Nazwa arkusza: Lubań.

Wiek utworów:

Q – czwartorzęd;

Cr₃ – kreda górna.

Rysunek 1. Lokalizacja głównych zbiorników wód podziemnych na terenie Gminy Węgliniec
Źródło: opracowanie własne.

3.3. Warunki klimatyczne

Warunki środowiskowe gminy w dużym stopniu uzależnione są od położenia geograficznego, z niego wynika odrębność danego regionu. W zależności od położenia kształtują się warunki przyrodnicze oraz klimatyczne danego obszaru. Zróżnicowana rzeźba terenu oraz duże wzniesienia nad poziom morza, przy znacznych wysokościach względnych decydują o różnorodności zjawisk klimatycznych.

Klimat obszaru województwa dolnośląskiego, a tym samym klimat Gminy Węgliniec, podobnie jak całej Polski, zaliczany jest do kategorii klimatów umiarkowanych o cechach przejściowych między klimatem morskim i kontynentalnym. Współwystępowanie morskich i kontynentalnych cech klimatu, jak również sporadyczny napływ mas powietrza arktycznego i zwrotnikowego, warunkują tu dość wysoką zmienność typów pogody w ciągu roku.

W województwie dolnośląskim wyróżniono 8 regionów klimatycznych. Gmina Węgliniec należy do Regionu Zgorzeleckiego. Obszar ten leży w klimatycznym piętrze a – ciepłym. Jest najcieplejszym regionem sudeckim, ze średnią roczną temperaturą powietrza powyżej 8°C. Okres wegetacyjny rozpoczyna się w trzeciej dekadzie marca i trwa około 220 dni. Lato termiczne ($T_d > 15^\circ\text{C}$) trwa około 90 dni i jest najdłuższe w Sudetach.

Dominującymi wiatrami są tu wiatry z kierunku zachodniego, z przewagą wiatrów południowo-zachodnich. Obszar gminy znajduje się w strefie znacznych rocznych opadów atmosferycznych. Roczna suma opadów wynosi 700 – 750 mm, przy czym najbardziej deszczowymi miesiącami są miesiące letnie. W okresie od maja do sierpnia spada około 45 % rocznego opadu. Najmniejsze opady przypadają na listopad i luty.

3.4. Stan powietrza atmosferycznego

Jakość powietrza województwa dolnośląskiego kontrolowana jest w systemie Państwowego Monitoringu Środowiska poprzez pomiary podstawowych zanieczyszczeń powietrza, dla których określone są dopuszczalne lub docelowe poziomy stężeń.

Stacje i punkty pomiarowe zlokalizowane są głównie na terenach miejskich, a także w rejonach oddziaływania największych zakładów Dolnego Śląska. Na terenie Gminy i Miasta Węgliniec nie występują stacje i punkty pomiarowe.

Według WIOŚ stężenia zanieczyszczeń powietrza w 2008 roku dla stacji w Zgorzelcu ul. Bohaterów Getta znajdującej się najbliżej Gminy Węgliniec wyniosły jak przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6: Stężenia zanieczyszczeń powietrza w 2008 roku w stacji w Zgorzelcu.

Stacja	Mierzone zanieczyszczenia
	SO ₂

Brak przekroczeń
Brak pomiarów
Przekroczenie poziomów kryterialnych

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego, 2008 r.

Wyniki klasyfikacji dla powiatu zgorzeleckiego za rok 2008 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7: Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia.

Strefa	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy
	SO ₂
Powiat zgorzelecki	A

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego, 2008 r.

Tabela 8: Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony roślinnych.

Strefa	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
dolnośląska	A	A	C

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego, 2008 r.

Wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za rok 2008 określono stosując

oznaczenia:

klasa A: poziom stężeń nie przekraczający odpowiednio:
poziomu dopuszczalnego lub poziomu docelowego.

klasa C: poziom stężeń powyżej poziomu dopuszczalnego,
poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji lub poziomu docelowego;
wymagany program ochrony powietrza.

3.5. Hałas

W roku 2006 na terenie powiatu zgorzeleckiego przeprowadzona badanie hałasu komunikacyjnego. Jeden z punktów pomiarowych znajdował się w Starym Węglińcu, gdzie badaniom poddano hałas emitowany na drodze wojewódzkiej 296. Badania klimatu akustycznego wykazały, że niedotrzymane były wartości dopuszczalne przyjęte dla obszarów zabudowy mieszkaniowej. Poziom równoważny hałas L_{Aeq} , na granicy terenu chronionego nie przekraczał wartości 70 dB, ale był bardzo bliski tej wartości (tabela poniżej).

Tabela 9: Wyniki pomiaru hałasu, Gmina Węglińiec.

Lokalizacja punktu pomiarowego		Natężenie ruchu [poj/h]	Natężenie ruchu pojazdów ciężarowych [poj/h]	L_{Aeq} na granicy terenu chronionego [dB]
Stary Węglińiec	Droga wojewódzka nr 296	141	27	68,3

Źródło: WIOŚ we Wrocławiu, Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w 2006 roku.

Rysunek 2. Lokalizacja punktów kontrolno – pomiarowych monitoringu hałasu na terenie powiatu zgorzeleckiego

Ze względu na charakter rolniczy (leśny) na terenie Gminy nie występują punkty czy emitery szczególnie uciążliwe. Jediną możliwą emisją hałasu może być hałas komunikacyjny.

3.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

Podstawą prawa krajowego w zakresie ochrony środowiska przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym jest ustawa Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami). Zgodnie z artykułem 121 ustawy Prawa Ochrony Środowiska ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dopuszczalne poziomy PEM w celu ochrony ludności przed promieniowaniem

elektromagnetycznym ustalone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1183).

Wpływ promieniowania elektromagnetycznego zależy od wysokości natężenia oraz częstotliwości. Zgodnie z obowiązującymi przepisami na obszarach zabudowy mieszkaniowej oraz na obszarach, na których zlokalizowane są zwłaszcza szpitale, żłobki, przedszkola, internaty – składowa elektryczna elektromagnetyczna promieniowania o częstotliwości 50 Hz nie może przekraczać wartości 1 kV/m. Norma ta nie dotyczy miejsc niedostępnych dla ludzi.

Najbardziej rozpowszechnionymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego są nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowych, pracujących w paśmie 900 MHz oraz 1800 MHz i wyższych częstotliwościach.

Ostatnie zmiany w ustawie Prawo ochrony środowiska zniósł obowiązek posiadania pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych, jednak wprowadzają obowiązek wykonania pomiarów pól elektromagnetycznych na prowadzących instalacje i użytkowników urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne (przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko). Pomiary należy przeprowadzić bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

Na terenie Gminy i Miasta Węglińiec znajdują się poniższe nadajniki telefonii komórkowej.

Tabela 10: Źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy i Miasta Węglińiec.

Lp.	Stacje Bazowe Telefonii Komórkowej
1.	Ruszów, Świerczewskiego 5 <ul style="list-style-type: none">• Orange GSM 900
2.	Ruszów, Szklana 2 <ul style="list-style-type: none">• Era GSM 900
3.	Jagodzin: <ul style="list-style-type: none">• Orange CDMA 400;• Orange GSM 900.
4.	Węglińiec, Piaseczna 78 <ul style="list-style-type: none">• Era GSM 900
5.	Węglińiec, Piłsudskiego <ul style="list-style-type: none">• Orange GSM 1800
6.	Węglińiec, Piłsudskiego <ul style="list-style-type: none">• Orange GSM 900
7.	Węglińiec, Partyzantów 28

Lp.	Stacje Bazowe Telefonii Komórkowej
	<ul style="list-style-type: none"> Era GSM 900
8.	Węglińiec, Partyzantów 28 <ul style="list-style-type: none"> Plus GSM 900
9.	Węglińiec, Sikorskiego: <ul style="list-style-type: none"> Era GSM 900; Era GSM 1800.

Zródło: Opracowanie własne na podstawie <http://bts-gsm.eu/uke/>.

3.7. Środowisko przyrodnicze

3.7.1. Formy ochrony przyrody

Rezerваты przyrody

- **Rezerwat Wrzosiec koło Piasecznej** - unikalne torfowiska o charakterze Atlantyckim z Borach Dolnośląskich, z kresowym stanowiskiem mszaru wrzoscowego oraz gatunkami roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych wyginięciem;
- **Rezerwat Torfowisko pod Węglińcem** - torfowisko przejściowe z sosną błotną (*Pinus uliginosa*).

Obszary Natura 2000

- **Bory Dolnośląskie (kod obszaru PLB020005)** - Bory Dolnośląskie obejmują jeden z największych w Polsce zwartych kompleksów leśnych. Bory leżą w dorzeczu Odry, a główną rzeką regionu jest Bóbr, do którego uchodzą Kwisa, Czarna Wielka i Czarna Mała. Dominują tu ubogie, piaszczyste siedliska borowe. Drzewostan budują bory sosnowe z ubogim runem, które stanowi wrzos i borówki. W piętrze podszytu występują jedynie żarnowiec i jałowiec. Dominującym gatunkiem jest sosna z domieszką dębów, brzozy, buka oraz jodły i świerka. Na żyzniejszych siedliskach występują płaty borów mieszanych i fragmenty lasów liściastych: buczyn i grądów. Na terenie obszaru stwierdzono występowanie 19 lęgowych gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. 9 gatunków ptaków zostało umieszczonych na liście ptaków zagrożonych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Bory są najważniejszą w południowo-zachodniej części Polski ostoją bielika, cietrzewia i głuszca.
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Uroczyska Borów Dolnośląskich” (kod obszaru PLH020072)** – obszar zajmuje powierzchnię 12 227,39 ha, położony jest w zachodniej oraz północno-zachodniej części Borów Dolnośląskich. Na terenie obszaru stwierdzono występowanie 21 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Na szczególną uwagę zasługują siedliska podmokłe o charakterze priorytetowym (torfowiska

wysokie, bory bagienne) oraz wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym. Wśród zwierząt występujących na omawianym terenie wymienić należy jelonka rogacza, trzeplę zieloną czy pachnicę dębową - relikty pierwotnych lasów.

- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Dolnej Kwisy” (kod obszaru PLH020050)** - obszar zajmuje powierzchnię 5 972 ha. W ostoi zarejestrowano 16 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Na terenie obszaru licznie występują fauna bezkręgową ze stosunkowo silną populacją pachnicy dębowej, jelonka rogacza, trzepli zielonej, a także kozioroga dębosza, czerwończyka nieparka i modraszka nausitousa.

Stanowisko dokumentacyjne

- **Stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej** - stanowisko liściowej, nasiennej i pyłkowej flory pliocięńskiej i jedyne stanowisko w Polsce flory górnopliocięńskiej. Ze względu na wyjątkowo dobrze zachowane szczątki florystyczne, a także typowe wykształcenie serii geologicznych w odkrywce, których datowanie umożliwiła omawiana flora, stanowisko to ma znaczenie nie tylko dla paleobotaników ale również dla botaników, geologów i geografów. W sąsiedztwie odkrywki występują rzadkie i podlegające ochronie rośliny jak: roszciska okrągłolistna i bagno zwyczajne.

Pomniki przyrody

Tabela 11. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Węglińiec.

L.p.	nr rej.	Nazwa	Charakterystyka	Liczba sztuk	Miejscowość	Organ powołujący
1.	2312	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica L.</i>)	obwód – 472 cm	1	Ruszów - na poboczu drogi, (50 m od tablicy miejscowości), po prawej stronie (wjazd z kierunku Lubania), naprzeciw budynków nr 2 i 3	Rozporządzenie nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz.Urz.Woj.Jel.Nr 21, poz.115 z dnia 25 maja 1994 r.)
2.	2313	Dąb szypułkowy (<i>Quercus</i>)	obwód – 390 cm	1	Ruszów - w centrum	Rozporządzenie nr 19/94 Wojewody

L.p.	nr rej.	Nazwa	Charakterystyka	Liczba sztuk	Miejscowość	Organ powołujący
		<i>robur L.)</i>			miejsowości, około 30 m od budynku (obecnie sklep z meblami i AGD) przy ul. Kantowicza 3	Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz.Urz.Woj.Jel.Nr 21, poz.115 z dnia 25 maja 1994 r.)
3.	2314	Tulipanowiec amerykański (Liriodendron tulipifera L.)	obwód – 209 cm	1	Jagodzin - około 180 m na południe od Szkoły Podstawowej - na skraju niedużej polany leśnej;	Rozporządzenie nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz.Urz.Woj.Jel.Nr 21, poz.115 z dnia 25 maja 1994 r.)
4.	2315	„Kmieć” Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica L.</i>)	obwód – 440 cm	1	Kościelna Wieś - obok pawilonu handlowego (5 m) przy szosie w południowej części wsi;	Rozporządzenie nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz.Urz.Nr 8, poz.69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
5.	2316	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur L.</i>)	obwód – 290 cm	1	Zielonka, przy szosie (po lewej stronie) z Dłużyny Dolnej do Węglińca, w drzewostanie - w pobliżu skrzyżowania dróg leśnych (drzewo bliżej Dłużyny niż dąb PP - nr rej. 337);	Rozporządzenie nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz.Urz.Nr 8, poz.69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
6.	2317	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur L.</i>)	obwód – 287 cm	1	Zielonka - przy szosie (po lewej stronie) z Dłużyny Dolnej do Węglińca, na skraju drzewostanu (oddz. 227g Nadl. Węgliniec- drzewo dalej Dłużyny niż dąb - PP nr rej. 336);	Rozporządzenie nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz.Urz.Nr 8, poz.69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
7.	2319	„Dzielny” Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur L.</i>)	obwód – 400 cm	1	Polana - na terenie posesji nr 22, osada leśna przy drodze do Ruszowa;	Rozporządzenie nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz.Urz.Nr 8,

L.p.	nr rej.	Nazwa	Charakterystyka	Liczba sztuk	Miejscowość	Organ powołujący
						poz.69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
8.	2320	„Ryś” Wiąz szypułkowy, limak (Ulmus laevis)	obwód – 310 cm	1	Polana - przy drodze gruntowej do Gozdnicy - po lewej stronie, 150 m od ostatnich zabudowań;	Rozporządzenie nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz.Urz.Nr 8, poz.69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
9.	2321	Stanowisko roślinności plioceńskiej	Pow. 2,05 ha (wraz z otuliną 8,00 ha)	1	Ruszów – w lesie 1000 m na północ od ostatnich zabudowań Ruszowa, przy wjeździe w stronę Gozdnicy	Zarządzenie Nr 12 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 30 marca 1989 r.

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Węglińiec.

Analiza roślinności potencjalnej ujawnia, że w Gminie dominują siedliska ubogich lasów liściastych: kwaśnych dąbrów, kwaśnych buczyn i ubogich grądów, znaczny jest też udział siedlisk suboceanicznych borów sosnowych o zróżnicowanej wilgotności, od suchych aż do bagiennych. W rozproszeniu, ale licznie, występują siedliska bagienne zróżnicowanej żyzności: od borów bagiennych do olsów, wzdłuż cieków ciągną się pasy siedlisk łęgowych.

W rzeczywistej roślinności terenu gminy dominują lasy, jednak tylko na siedliskach borowych przypominają one zbiorowiska naturalne. Większość lasów jest bardzo silnie zniekształcona w wyniku dawnej gospodarki protegującej sosnę. Na siedliskach żyzniejszych (od boru mieszanego) dominują drzewostany sosnowe, pod którymi wykształcają się fitocenozy typu "borów mieszanych", zbiorowiska nie występującego tu naturalnie. Również zbiorowiska leśne na osuszonych siedliskach wilgotnych i bagiennych mają charakter fitocenoz silnie zdegenerowanych.

3.7.2. Lasy

Lasy na terenie Gminy Węglińiec zarządzane są przez dwa nadleśnictwa – Węglińiec i Ruszów. Lasy Nadleśnictwa Węglińiec stanowią część Puszczy Bolesławiecko- Zgorzeleckiej, należącej do kompleksu Borów Dolnośląskich. Powierzchnia całkowita obszaru Nadleśnictwa Węglińiec wynosi 17 696,74 ha. Powierzchnia leśna nadleśnictwa wynosi 16 675,82 ha, a nieleśna 1 020,92 ha.

3.7.2.1. Nadleśnictwo Węglińiec

Lasy Nadleśnictwa Węglińiec, według regionalizacji przyrodniczo-leśnej [Trampler i in. 1990] położone są w Krainie Śląskiej:

Kraina Śląska	(V)
Dzielnica Równiny Dolnośląskiej	(V.1)
Mezoregion Pogórza Nowogrodzieckiego	(V.1.c)
Mezoregion Borów Dolnośląskich	(V.1.b)

Pod względem podziału fizyczno-geograficznego lasy Nadleśnictwa Węgliniec położone są w następujących jednostkach fizyczno-geograficznych Polski [Kondracki, 2000]:

Obszar: **Europa Zachodnia**

Podobszar: Pozaalpejska Europa Zachodnia	(3)
Prowincja: Niż Środkowoeuropejski	(31)
Podprowincja: Niziny Sasko-Łużyckie	(317)
Makroregion: Niziny Śląsko-Łużyckie	(317.7)
Mezoregion: Bory Dolnośląskie	(317.74)
Mikroregion: Równina Węgliniecka	(318.74)

Obszar nadleśnictwa leży w zasięgu naturalnego występowania wszystkich ważniejszych gatunków lasotwórczych: sosny zwyczajnej, dęba szypułkowego i bezszypułkowego, jesionu wyniosłego, buka zwyczajnego, świerka pospolitego i jodły pospolitej.

Tabela 12. Zestawienie typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Węgliniec.

Typy siedliskowe lasu	Nadleśnictwo Węgliniec	
	ha	%
Bśw	3834,49	23,62
Bw	9,91	0,06
BMśw	5321,63	32,78
BMw	5239,30	32,27
BMb	958,39	5,90
LMśw	342,47	2,11

Typy siedliskowe lasu	Nadleśnictwo Węgliniec	
	ha	%
LMw	404,06	2,49
LMb	32,09	0,20
Lśw	2,83	0,02
Lw	40,46	0,25
OI	32,18	0,20
OIJ	5,72	0,04
Lł	11,24	0,07
Razem:	16 234,77	100,00

Źródło: Streszczenie Planu Urządzania Lasu Nadleśnictwa Węgliniec obowiązującego na lata 2005 – 2014.

Bśw – bór świeży, Bw – bór wilgotny, BMśw – bór mieszany świeży, BMw – bór mieszany wilgotny, BMb – bór mieszany bagienny, LMśw – las mieszany świeży, LMw – las mieszany wilgotny, LMb- las mieszany bagienny, Lśw – las świeży, Lw – las wilgotny, OI – ols, OIJ – ols jesionowy, Lł – las ługowy.

Tabela 13. Udział powierzchniowy gatunków panujących w Nadleśnictwie Węgliniec.

Gatunek	Nadleśnictwo Węgliniec	
	ha	%
So	13 602,51	84,99
Soc	5,40	0,03
Md	27,71	0,17
Św	563,73	3,52
Bk	22,79	0,14
Db	251,41	1,57
Dbc	4,71	0,03
Jw	3,75	0,02
Js	3,31	0,02
Wz	1,15	0,01
Brz	1 336,72	8,35
OI	148,67	0,93
Ak	0,14	0,00
Tp	1,08	0,01
Os	28,15	0,18
Lp	1,76	0,01
Sobl	1,35	0,01
Razem	16 004,34	100,00

Źródło: Streszczenie planu urządzania lasu nadleśnictwa Węgliniec obowiązującego na lata 2005 – 2014.

3.7.2.2. Nadleśnictwo Ruszów

Nadleśnictwo Ruszów składa się z dwóch obrębów leśnych i 10 leśnictw:

- Obręb Ruszów
 - Nadleśnictwo Cisy
 - Nadleśnictwo Jagodzin
 - Nadleśnictwo Poświętne
 - Nadleśnictwo Ziębina

- Obręb Polana
 - Nadleśnictwo Dębówek
 - Nadleśnictwo Dzików
 - Nadleśnictwo Głuszczyce
 - Nadleśnictwo Toporów
 - Nadleśnictwo Modrzew
 - Nadleśnictwo Okrąglica

Lasy Nadleśnictwa Ruszów według rejonizacji przyjętej w „Regionalizacji przyrodniczo – leśnej na podstawach ekologiczno – fizjograficznych” (PWRiL Warszawa 1990 r.) znajdują się w całości w V - Śląskiej Krainie Przyrodniczo – Leśnej, w 1 Dzielnicy Równiny Dolnośląskiej, mezoregionie Borów Dolnośląskich.

Pod względem podziału fizyczno-geograficznego lasy nadleśnictwa Ruszów położone są w następujących jednostkach fizyczno-geograficznych Polski (Kondracki 2000):

Obszar: **Europa Zachodnia**

Podobszar: Pozaalpejska Europa Zachodnia (3)

Strefa Lasów Mieszanych

Prowincja: Niż Środkowoeuropejski (31)

Podprowincja: Niziny Sasko-Łużyckie (317)

Makroregion: Nizina Śląsko- Łużycka (317.7)

Mezoregion: Bory Dolnośląskie (317.74)

Na terenie nadleśnictwa dominują siedliska borowe, które zajmują ponad 90 % powierzchni. Bory świeże porośnięte głównie sosną zajmują ponad 41 % powierzchni nadleśnictwa. Najpospolitszymi roślinami występującymi w runie borów świeżych są: borówka czarna i brusznica, śmiałek pogięty oraz wrzos zwyczajny. Bory wilgotne i mieszane wilgotne występują na piaszczystych glebach z wyższym

poziomem wód gruntowych zajmują około 44 % powierzchni nadleśnictwa. W drzewostanie sosnowym występuje większy udział brzozy, a w runie dominuje trzęślica modra. Na podłożu rosną torfowce, a niekiedy widłaki. Bory bagienne występują nielicznie, a typowymi roślinami są w nich bagno zwyczajne, żurawina błotna i trzęślica modra.

Tabela 14. Typy siedliskowe lasu na terenie nadleśnictwa Ruszów.

Typy siedliskowe lasu	Nadleśnictwo Ruszów
	ha
Bb	5,46
BMb	79,75
BMśw	1265,77
BMw	4652,21
Bs	104,66
Bśw	6837,52
Bw	2571,27
Lł	106,18
LMśw	256,09
LMw	505,79
Lśw	28,33
Lw	7,88
OI	92,17
Razem	9582,47

Źródło: Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Ruszów na okres od 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2014 r.

3.8. Walory kulturowe

Na terenie Gminy i Miasta Węgliniec występują liczne zespoły oraz pojedyncze obiekty zabytkowe objęte ochroną konserwatorską. Wykaz zabytków na terenie Gminy przedstawia tabela poniżej.

Tabela 15. Wykaz obiektów objętych ewidencją zabytków na terenie Gminy i Miasta Węgliniec.

Lp	Adres	Rodzaj, nazwa obiektu	Rodzaj konstrukcji	Datowanie
Miasto Węgliniec				

1.	-	Kościół par. pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa	murowany	1930 r.
2.	-	Kościół p.w. Imienia Marii	murowany	początek XX w.
3.	-	Studnia przy kościele	drewno	początek XX w.
4.	-	Zespół stacji kolejowej-bud. Dworca osobowego	murowany	około 1900 r.
5.	-	Zespół stacji kolejowej-peron dworca osobowego	drewno, żeliwo	około 1900 r.
6.	-	Zespół stacji kolejowej- nastawnia I	murowany	około 1905 r.
7.	-	Zespół stacji kolejowej-nastawnia	murowany	około 1905 r.
8.	-	Zespół stacji kolejowej- magazyny	murowany	1905 r.
9.	-	Zespół stacji kolejowej-budynek dyrekcji	murowany	około 1910 r.
10.	ul. Daszyńskiego 2	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
11.	ul. Daszyńskiego 4	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
12.	ul. Daszyńskiego 6	Dom mieszkalny	murowany	około 1925 r.
13.	ul. Daszyńskiego 8	Dom mieszkalny	murowany	około 1925 r.
14.	ul. Daszyńskiego 10	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
15.	ul. Daszyńskiego 11	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
16.	ul. Daszyńskiego 12	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
17.	ul. Daszyńskiego 14	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
18.	ul. Daszyńskiego 20	Willa	murowany	około 1920 r.
19.	ul. Kochanowskiego 2	Dom mieszkalny	murowany	około 1910 r.
20.	ul. Kochanowskiego 5	Dom mieszkalny	murowany	około 1930 r.
21.	ul. Kochanowskiego 6	Dom mieszkalny	murowany	1924r.
22.	ul. Kochanowskiego 8	Budynek UGiM	murowany	XIX/XX w.
23.	ul. Kochanowskiego 11	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
24.	ul. Kochanowskiego 12	Dom mieszkalny	murowany	około 1930 r.
25.	ul. Kochanowskiego 15	Dom mieszkalny	murowany	około 1910 r.
26.	ul. Kochanowskiego 17	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
27.	ul. Kochanowskiego 19	Dom mieszkalny	murowany	około 1930 r.
28.	ul. Kolejowa 1	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
29.	ul. Kolejowa 2	Dom mieszkalny	murowany	około 1904 r.
30.	ul. Kolejowa 4	Dom mieszkalny	murowany	około 1900r r.
31.	ul. Kolejowa 8	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
32.	ul. Kolejowa 10	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
33.	ul. Kolejowa 12	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
34.	ul. Kolejowa 14	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.

35.	ul. Kolejowa 16	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
36.	ul. Kolejowa 18	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
37.	ul. Kolejowa 20	Dom mieszkalny	murowany	Okolo 1910 r.
38.	ul. Kolejowa 22	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
39.	ul. Kolejowa 24	Dom mieszkalny	murowany	1920 r.
40.	ul. Kolejowa 26	Dom mieszkalny	murowany	1920 r
41.	ul. Kościuszki 1	Dom mieszkalny	murowany	1925 r.
42.	ul. Kościuszki 2	Budynek szkoły	murowany	około 1920 r.
43.	ul. Kościuszki 4	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
44.	ul. Kościuszki 7	Dom mieszkalny	murowany	około 1930 r.
45.	ul. Kościuszki 8	Dom mieszkalny	murowany	około 1925 r.
46.	ul. Kościuszki 9	Dom mieszkalny	murowany	około 1930 r.
47.	ul. Kościuszki 10	Willa	murowany	Okolo 1910 r. przebudowany
48.	ul. Kościuszki 11	Willa	murowany	początek XIX w.
49.	ul. Kościuszki 12	Dom mieszkalny	murowany	około 1925 r.
50.	ul. Kościuszki 22	Willa	murowany	około 1910 r.
51.	ul. Kościuszki 24	Willa	murowany	lata 20-e XX w.
52.	ul. Mickiewicza 2	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
53.	ul. Mickiewicza 4	Dom mieszkalny	murowany	około 1905 r.
54.	ul. Mickiewicza 6	Dom mieszkalny	murowany	około 1905 r.
55.	ul. Mickiewicza 8	Dom mieszkalny	murowany	około 1905 r.
56.	ul. Mickiewicza 10	Dom mieszkalny	murowany	około 1905 r.
57.	ul. Partyzantów 1	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
58.	ul. Partyzantów	Dom mieszkalny	murowany	około 1900 r.
59.	ul. Partyzantów 4	Leśniczówka „Krucze Gniazdo”	murowany	około 1910 r.
60.	ul. Partyzantów 5	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
61.	ul. Partyzantów 6	Dom mieszkalny	murowany	około 1910 r.
62.	ul. Partyzantów 7	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
63.	ul. Partyzantów 8	Wieżyczka podstacji	murowany	1928 r.
64.	ul. Sikorskiego 4	Budynek restauracji „Zacisze”	murowany	koniec XIX w.
65.	ul. Sikorskiego 5	Budynek hotelu PKP	murowany	początek XX w.
66.	ul. Sikorskiego 12	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w. przebudowany
67.	ul. Sikorskiego 10	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
68.	ul. Sikorskiego 14	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
69.	ul. Sikorskiego 15	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
70.	ul. Sikorskiego 16	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.

71.	ul. Sikorskiego 18	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w. przebudowany XX w.
72.	ul. Sikorskiego 20	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
73.	ul. Sikorskiego 22	Budynek restauracji „Bajka”	murowany	koniec XIX w.
74.	ul. Sikorskiego 24	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
75.	ul. Sikorskiego 30	Dom mieszkalny	murowany	około 1890 r.
76.	ul. Sikorskiego 30A	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
77.	ul. Sikorskiego 32	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
78.	ul. Sikorskiego 34	Dom mieszkalny	murowany	około 1890 r.
79.	ul. Sikorskiego 38	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
80.	ul. Piłsudskiego 1	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
81.	ul. Piłsudskiego 2	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
82.	ul. Piłsudskiego	Budynek MZBM	murowany	lata 20-te XX w.
83.	ul. Piłsudskiego 4	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
84.	ul. Piłsudskiego 6	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
85.	ul. Piłsudskiego 8	Willa	murowany	lata 20-te XX w.
86.	ul. Piłsudskiego 12	Dom mieszkalny	murowany	około 1930 r.
87.	ul. Piłsudskiego 18	Willa	murowany	Około 1920 r.
88.	ul. Wojska Polskiego 1	Dom mieszkalny	murowany	1925 r.
89.	ul. Wojska Polskiego 2	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
90.	ul. Wojska Polskiego 3	Budynek szkoły	murowany	około 1920 r.
91.	ul. Wojska Polskiego 4	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
92.	ul. Wojska Polskiego 7	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
93.	ul. Wojska Polskiego 6	Budynek szkoły	murowany	około 1920 r.
94.	ul. Wojska Polskiego 9	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
95.	ul. Wojska Polskiego 11	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
96.	ul. Wojska Polskiego 12	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
97.	ul. Wojska Polskiego 13	Dom mieszkalny	murowany	około 1930 r.
98.	ul. Wojska Polskiego 14	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
99.	ul. Wojska Polskiego 15	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
100.	ul. Wojska Polskiego 17	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
101.	ul. Wojska Polskiego 19	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.

102.	ul. Wojska Polskiego 20	Dom mieszkalny	murowany	około 1925 r.
103.	ul. Wojska Polskiego 20	Bramka przy domu mieszkalnym	murowany	około 1925 r.
104.	ul. Wojska Polskiego 22	Dom mieszkalny	murowany	około 1925 r.
105.	ul. Wojska Polskiego 21	Dom mieszkalny	murowany	około 1925 r.
106.	ul. Wojska Polskiego 24	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
107.	ul. Wojska Polskiego 28	Dom mieszkalny	murowany	około 1930 r.
108.	ul. Wojska Polskiego 54	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
109.	ul. Wolna 4	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
110.	pl. Wolności	Budynek Straży Pożarnej	murowany	początek XX w.
111.	ul. K. Wojtyły 3	Dom mieszkalny	murowany	około 1905 r.
112.	ul. K. Wojtyły 4	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
113.	ul. K. Wojtyły 5	Dom mieszkalny	murowany	około 1905 r.
114.	ul. K. Wojtyły 8	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
115.	ul. K. Wojtyły 6	Dom mieszkalny	murowany	koniec XX w.
116.	ul. K. Wojtyły 10	Budynek Inspektoratu Oświaty	murowany	początek XX w.
117.	ul. K. Wojtyły 11	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
118.	ul. K. Wojtyły 13	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
119.	ul. K. Wojtyły 15	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX, XX w.
120.	ul. K. Wojtyły 18	Willa	murowany	lata 20-te XX w.
121.	ul. K. Wojtyły 19	Dom mieszkalny	murowany	1924 r.
122.	ul. K. Wojtyły 25	Dom mieszkalny	murowany	1923 r.
123.	ul. K. Wojtyły 27	Dom mieszkalny	murowany	1923 r.
124.	ul. K. Wojtyły 29	Dom mieszkalny	murowany	1924 r.
125.	ul. K. Wojtyły 31	Dom mieszkalny	murowany	1924 r.
126.	ul. Partyzantów 8	Wieża wodociągowa	murowany	1928 r.
127.	ul. Partyzantów	Cmentarz komunalny	murowany	I połowa XX w.
128.	ul. Piłsudskiego	Cmentarz ewangelicki, miejsce pocmentarne	murowany	II połowa XX w.
Czerwona Woda				
1.	-	Kościół filialny pw. Wniebowzięcia NMP	murowany	II połowa XVIII w., XX w
2.	-	Cmentarz parafialny	-	XVII w.
3.	-	Mur cmentarny z płytami	murowany	połowa XVIII w. –

		nagrobny		początek XIX w.
4.	-	Magazyn przy murze cmentarnym	murowany	początek XX w.
5.	ul. 1 Maja 1	Plebania	murowany	koniec XIX w.
6.	ul. 1 Maja 1	Budynek gospodarczy I przy plebani	murowany	początek XX w.
7.	ul. 1 Maja 1	Budynek gospodarczy II przy plebani	murowany	początek XX w.
8.	ul. 1 Maja 2	Remiza Straży Pożarnej	mur./szach	koniec XIX w.
9.	ul. 1 Maja 6	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
10.	ul. 1 Maja 8	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
11.	ul. 1 Maja 10	Budynek poczty	murowany	początek XX w.
12.	ul. 1 Maja 11	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
13.	ul. 1 Maja 14	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
14.	ul. 1 Maja 16	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
15.	ul. 1 Maja 15	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
16.	ul. 1 Maja 17	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
17.	ul. 1 Maja 21	Dom mieszkalny	murowany	około połowa XIX w.
18.	ul. 1 Maja 20	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
19.	ul. 1 Maja 22	Dom mieszkalny	-	około 1880 r.
20.	ul. 1 Maja 24	Dom mieszkalny	murowany	3 ćwierćwiecze XIX w.
21.	ul. 1 Maja 26	Dom mieszkalny	murowany	3 ćwierćwiecze XIX w.
22.	ul. 1 Maja 27	Dom mieszkalny	murowany	4 ćwierćwiecze XIX w.
23.	ul. 1 Maja 45	Dom mieszkalny	murowany	4 ćwierćwiecze XIX w.
24.	ul. Górna	Dawna kaplica ewangelicka	murowany	około 1900 r.
25.	ul. Górna	Budynek szkoły	murowany	około 1930 r.
26.	ul. 15 Grudnia 3	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
27.	ul. 15 Grudnia 10	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
28.	ul. 15 Grudnia 12	Budynek banku	murowany	koniec XIX w.
29.	ul. Kolejowa 1	Dom mieszkalny +sklep	murowany	około 1930 r.
30.	ul. Kościuszki 5	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
31.	ul. Kościuszki 10	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
32.	ul. Kościuszki 11	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
33.	ul. Kościuszki 11	Stodoła	murowany	początek XX w.
34.	ul. Kościuszki 12	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
35.	ul. Kościuszki 22	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.

36.	ul. Leśna 26	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.,
37.	ul. Lubańska 8	Dawna kuźnia	murowany	koniec XIX w.
38.	ul. Lubańska 10	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
39.	ul. Lubańska 12	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
40.	ul. Lubańska 16	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
41.	ul. Lubańska 17	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
42.	ul. Lubańska 18	Dom mieszkalny	murowany	1913 r.
43.	ul. Lubańska 24	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
44.	ul. Świerczewskiego 1	Dawny Gasthaus	murowany	połowa XIX w
45.	ul. Świerczewskiego 1	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
46.	ul. Świerczewskiego 3	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
47.	ul. Świerczewskiego 4	Dom mieszkalny	murowany	4 ćwierćwiecze XIX w.
48.	ul. Świerczewskiego 5	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
49.	ul. Świerczewskiego 5	Budynek gospodarczy	murowany	koniec XIX w.
50.	ul. Świerczewskiego 8	Dom mieszkalny	murowany	4 ćwierćwiecze XIX w.
51.	ul. Świerczewskiego 13	Dom mieszkalny	murowany	3 ćwierćwiecze XIX w.
52.	ul. Świerczewskiego 15	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.,
53.	ul. Świerczewskiego 16	Dom mieszkalny	murowany	3 ćwierćwiecze XIX w.
54.	ul. Świerczewskiego 18	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
55.	ul. Świerczewskiego 21	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.,
56.	ul. Świerczewskiego 26	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.,
57.	ul. Zgorzelecka 6	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
58.	ul. Zgorzelecka 8	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
59.	ul. Zgorzelecka 8	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
60.	ul. Zgorzelecka 11	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
61.	ul. Zgorzelecka 12	Dom mieszkalny	murowany	połowa XIX w.
62.	ul. Zgorzelecka 13	Dom mieszkalny	murowany	około 1880 r.
63.	ul. Zgorzelecka 20	Dom mieszkalno-gospodarczy	murowany	koniec XIX w.
64.	ul. Zgorzelecka 23	Dom mieszkalny	murowany	początek XIX w.
Jagodzin				
1.	Jagodzin	Budynek poczty	murowany	około 1900r.
2.	Jagodzin nr 21	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
3.	Jagodzin	Biblioteka i Dom kultury	murowany	koniec XIX w.
4.	Jagodzin nr 39	Dom mieszkalny	murowany	4 ćwierćwiecze XIX w.

5.	Jagodzin nr 64	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
6.	Jagodzin	Cmentarz komunalny	murowany	I połowa XX w.
Piaseczna				
1.	Piaseczna nr 25	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
2.	Piaseczna nr 26	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
3.	Piaseczna nr 29	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
4.	Piaseczna nr 34	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
5.	Piaseczna nr 35	Leśniczówka	murowany	początek XX w.
6.	Piaseczna nr 38	Dom mieszk.- gosp.	murowany	początek XX w.
7.	Piaseczna nr 61	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
8.	Piaseczna nr 69	Dom mieszk. – gosp	murowany	koniec XIX w.
9.	Piaseczna nr 60	Dom mieszkalny	murowany	koniec XX w.
Ruszów				
1.	-	Kościół w ruinie	murowany	około 1400 r.
2.	-	Kościół parafialny .p.w. Martwych. Pańskiego	murowany	1906 r.
3.	-	Oficina mieszk.-gosp. w zespole oklasztornym	murowany	koniec XIX w.
4.	-	Budynek bramny w zespole poklasztornym	murowany	połowa XIX w.
5.	-	Stodoła w zespole poklasztornym	mur./szach	połowa XIX w.
6.	ul. Śródmiejska 4	Budynek poczty	murowany	początek XX w.
7.	-	Budynek dworca kolejowego PKP	murowany	początek XX w.
8.	-	Budynek WC w zespole stacji PKP	murowany	początek XX w.
9.	ul. Zgorzelecka 2	Budynek szkoły	murowany	1905-1906r.
10.	ul. Żagańska 18	Remiza Straży Pożarnej	murowany	lata 20-te XX w.
11.	ul. Dworcowa 1	Dom mieszkalny	murowany	około 1905 r.
12.	ul. Dworcowa 3	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
13.	ul. Dworcowa 4	Dom mieszkalny	murowany	około 1910 r.
14.	ul. Dworcowa 7	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
15.	ul. Kantowicza 2	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
16.	ul. Koszarowa 1	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
17.	ul. Partyzantów 4	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
18.	ul. Sobieskiego 1	Budynek Nadl.Ruszów	murowany	około 1880 r.
19.	ul. Sobieskiego 2	Dom mieszkalny	murowany	około 1880 r.
20.	ul. Sobieskiego 4	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
21.	ul. Sobieskiego 12	Dom mieszkalny	murowany	Około 1920 r.
22.	ul. Śródmiejska 3	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.

23.	ul. Śródmiejska 5	Dom mieszkalny	murowany	1902 r.
24.	ul. Śródmiejska 6	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
25.	ul. Wojska Polskiego 2	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
26.	ul. Wojska Polskiego 8	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
27.	ul. Wojska Polskiego 10	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
28.	ul. Wojska Polskiego 12	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
29.	ul. Wojska Polskiego 18	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
30.	ul. Wojska Polskiego 22	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
31.	ul. Wójtowska 4	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
32.	ul. Wójtowska 7	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
33.	ul. Wójtowska 11	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
34.	ul. Ratuszowa 1	Willa	murowany	około 1920 r.
35.	ul. Ratuszowa 2	Willa	murowany	około 1920 r.
36.	ul. Ratuszowa 4/6	Dom mieszkalny	murowany	1930 r.
37.	ul. Ratuszowa 5/7	Dom mieszkalny	murowany	1930 r.
38.	ul. Ratuszowa 8/10	Dom mieszkalny	murowany	1930 r.
39.	ul. Ratuszowa 9/11	Dom mieszkalny	murowany	1930 r.
40.	ul. Ratuszowa 12/14	Dom mieszkalny	murowany	1930 r.
41.	ul. Ratuszowa 13/15	Dom mieszkalny	murowany	1930 r.
42.	ul. Ratuszowa 17	Dom mieszkalny	murowany	około 1930 r.
43.	ul. Zgorzelecka 1	Budynek Nadleśnictwa Ruszów	murowany	początek XX w.
44.	ul. Zgorzelecka 7	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
45.	ul. Zgorzelecka 9	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
46.	ul. Zgorzelecka 10	Dom mieszkalny	murowany	1910 r.
47.	ul. Żagańska 1	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
48.	ul. Żagańska 2	Ośrodek zdrowia	mur./szach.	około 1915 r.
49.	ul. Żagańska 3	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
50.	ul. Żagańska 7	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
51.	ul. Żagańska 9	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
52.	ul. Żagańska 10	Dom mieszkalny	murowany	1912 r.
53.	ul. Żagańska 10	Oficina mieszkalno-gospodarcza	murowany	koniec 1910 r.
54.	ul. Żagańska 11	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
55.	ul. Żagańska 13	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
56.	ul. Żagańska 17	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.

57.	ul. Żagańska 24/26	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
58.	ul. Żagańska 24/26	Budynek gospodarczy	murowany	początek. XX w.
59.	ul. Żagańska 28/30	Budynek gospodarczy	murowany	początek XX w.
60.	ul. Żagańska 28/30	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
61.	ul. Jeleniogórska 6	Dom mieszkalny	murowany	1910 r.
62.	ul. Jeleniogórska 7	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
63.	ul. Jeleniogórska 10	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
64.	ul. Jeleniogórska	Dom mieszkalny (internat)	murowany	XIX/XX w.
65.	ul. Żagańska 1	Cmentarz komunalny	murowany	XVIII w.
Stary Węgliniec				
1.	-	Kościół pw. Matki Boskiej Szkaplerznej	murowany	-
2.	-	Przystanek kolejowy	murowany	1905 r.
3.	ul. Główna 7	Dom mieszkalny	murowany	początek XX
4.	ul. Główna 9	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
5.	ul. Główna 16	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
6.	ul. Główna 16	Stodoła	murowany szachulcowy	XIX/XX w.
7.	ul. Główna 18	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
8.	ul. Główna 26	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
9.	ul. Główna 33	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
10.	ul. Główna 33	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
11.	ul. Główna 34	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
12.	ul. Główna 41	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
13.	ul. Główna 42	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
14.	ul. Główna 43	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
15.	ul. Główna 44	Dom mieszkalny	murowany	początek XX w.
16.	ul. Główna 52	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
17.	ul. Główna 53	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
18.	ul. Główna 60	Willa	murowany	1919 r.
19.	ul. Konopnickiej 2	Dom mieszkalny	murowany	Początek XX w.
20.	ul. Konopnickiej 4	Dom mieszkalny	murowany	Początek XX w.
21.	ul. Konopnickiej 9	Dom mieszkalny	murowany	1928 r.
22.	ul. Konopnickiej 14	Dom mieszkalny	murowany	lata 30-te XX w.
23.	ul. Konopnickiej 17	Dom mieszkalny	murowany	około 1920 r.
24.	ul. Kossowskiej 1	Budynek leśnictwa	murowany	koniec XIX w.
25.	ul. Kossowskiej 2	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
26.	ul. Słowackiego 1	Willa	murowany	około 1920 r.

27.	ul. Słowackiego 5	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
28.	ul. Słowackiego 8	Dom mieszkalny	murowany	koniec XIX w.
29.	ul. Stawowa 2	Dom mieszkalny - sklep	murowany	koniec XIX w.
30.	ul. Stawowa 3	Dom mieszkalny	murowany	lata 20-te XX w.
31.	ul. Stawowa 4	Dom mieszkalny	murowany	XIX/XX w.
Kościelna Wieś				
1.	-	Cmentarz leśny	murowany	XIX/XX lub początek XX w.

Źródło: Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

W rejestrze zabytków dla Gminy i Miasta Węglińiec znajdują się dwa obiekty - ruiny kościoła na cmentarzu komunalnym w Ruszowie i Kościół pw. Matki Boskiej Szkaplerznej w Starym Węglińcu.

4. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ POLITYKI EKOLOGICZNEJ GMINY

4.1. Priorytety polityki ekologicznej gminy

Przyjęte do realizacji cele, kierunki i działania wynikają głównie z:

- Zadań obligatoryjnych nałożonych na samorząd gminny przez ustawodawcę, zawartych w obowiązujących aktach prawnych i wytycznych „II Polityki ekologicznej państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010”;
- Strategii rozwojowych gminy Węglińiec wynikających z takich dokumentów kierunkowych jak: „Strategia rozwoju gminy Węglińiec na lata 2007 – 2015”;
- „Programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego” oraz „Programu ochrony środowiska dla powiatu zgorzeleckiego na lata 2005 – 2008 z perspektywą

na lata 2009 - 2012”;

- Bezpośrednich zagrożeń środowiska potwierdzonych diagnozą stanu środowiska naturalnego gminy Węglińiec;
- Możliwości budżetowych gminy oraz dostępnych źródeł finansowania.

4.2. Ochrona wód

Podstawową regulację prawną dotyczącą ochrony wód i gospodarki wodnej stanowią ustawy:

- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz 2019 z późn. zm.);
- Ustawa Prawo Ochrony Środowiska z 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2008 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.);

Ustawy regulują gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi.

Ustawa Prawo wodne zakłada gospodarowanie wodami z zachowaniem zasady racjonalnego i całościowego traktowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, z uwzględnieniem ich ilości i jakości. Gospodarowanie wodami uwzględnia zasadę wspólnych interesów i jest realizowane przez współpracę administracji publicznej, użytkowników wód i przedstawicieli lokalnych społeczności tak, aby uzyskać maksymalne korzyści społeczne.

Ustawa ostatecznie wprowadza i reguluje zasady zlewniowego zarządzania gospodarką wodną poprzez utworzenie regionalnych zarządów gospodarki wodnej. Obszar gminy leży w rejonie działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

Cele:

- zwiększanie stopnia skanalizowania terenów wiejskich gminy;
- sukcesywne podłączanie terenów nieskanalizowanych do istniejącej oczyszczalni ścieków w celu jej pełnego wykorzystania;
- stopniowe wdrażanie kompleksowego programu gospodarki wodno-ściekowej w gminie;
- zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej jakości wody do picia;
- ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie zbiorników czwartorzędowych;
- likwidacja bezodpływowych zbiorników gromadzenia nieczystości sukcesywnie wraz z realizacją przyłączeń mieszkańców do kanalizacji lub lokalnych oczyszczalni przydomowych.

Kierunki działań:

- rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej;
- rozbudowa i modernizacja ujęć wody, modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu dostosowania jakości wody pitnej do standardów unijnych;
- zmniejszanie zużycia wody;
- likwidacja nieczynnych ujęć wody;
- ochrona zlewni rzek;
- rozbudowa i systematyczna modernizacja sieci kanalizacji;
- ograniczanie zanieczyszczeń spowodowanych niekontrolowanymi spływami powierzchniowymi;
- rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej na obszarach zabudowy rozproszonej (budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej);
- ochrona zasobów wód podziemnych;
- zagospodarowanie osadów ściekowych;
- inwestycje w zakresie unieszkodliwiania ścieków na obszarach wiejskich nie posiadających oczyszczalni ścieków;
- ustanowienie stref ochronnych ujęć zbiorowego zaopatrzenia w wodę;
- opracowanie i realizacja programu małej retencji wodnej i gruntowej oraz zabezpieczeń terenów zainwestowanych na wypadek powodzi i sezonowych wezbrań wód;
- realizacja obiektów małej retencji;
- modernizacja systemów melioracyjnych.

4.3. Ochrona gleb

Cele:

- podniesienie jakości gleb

Kierunki działań:

- ograniczenie stosowania dużych dawek środków ochrony roślin i nawozów sztucznych;
- prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej wśród rolników w celu uświadomienie konsekwencji intensywnej gospodarki rolnej i wskazujące alternatywne rozwiązania;
- promowanie i wspieranie rolnictwa ekologicznego;
- prowadzenie działań rekultywacyjnych na terenach gleb zdegradowanych;
- zalesianie gruntów rolniczo nieprzydatnych.

4.4. Gospodarka odpadami

Cele:

- ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

Kierunki działań:

- uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi;
- uporządkowanie gospodarki odpadami przemysłowymi;
- informowanie mieszkańców o zasadach funkcjonowania systemu gospodarki odpadami.

4.5. Ochrona powietrza atmosferycznego**Cele:**

- poprawa stanu istniejących dróg wraz z utworzeniem nowoczesnych układów komunikacyjnych;
- zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej i emisji przemysłowej;
- zmniejszenie emisji niskiej;
- redukcja emisji przemysłowej poprzez upowszechnienie systemów zarządzania środowiskowego.

Kierunki działań:

- poprawa stanu nawierzchni dróg poprzez bieżącą modernizację;
- poprawa stanu technicznego pojazdów;
- minimalizacja ruchu tranzytowego w centrum miast;
- budowa nowych tras rowerowych i modernizacja istniejących;
- zwiększanie sprawności urządzeń wykorzystujących węgiel oraz zastępowanie węgla bardziej ekologicznymi nośnikami energii;
- wprowadzanie ekologicznych nośników energii, w tym wzrost wykorzystania energii odnawialnej i niekonwencjonalnej;
- wspieranie ekologicznych inwestycji grzewczych;
- termoizolacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnej oraz stosowanie w budownictwie materiałów energooszczędnych;
- rozwój gazyfikacji na terenie gminy;
- wdrażanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku (BAT);
- instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesach technologicznych oraz poprawa sprawności funkcjonujących urządzeń;
- systematyczna kontrola zakładów przemysłowych.

4.6. Ochrona przed hałasem**Cele:**

- zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego

Kierunki działań:

- identyfikacja i monitorowanie źródeł hałasu;

- opracowanie map akustycznych i programów naprawczych dla obszarów położonych wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych;
- poprawa stanu nawierzchni dróg;

4.7. Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Cele:

- ograniczenie szkodliwego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi pól elektromagnetycznych.

Kierunki działań:

- inwentaryzacja obiektów emitujących pola elektromagnetyczne;
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obiektów emitujących pola elektromagnetyczne.

4.8. Ochrona przyrody i krajobrazu

Cele:

- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej

Kierunki działań:

- przeprowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów objętych ochroną jak również tych nie objętych ochroną prawną;
- stałe poszerzanie sieci obszarów chronionych;
- bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych;
- wprowadzanie odpowiednich zasad i procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed zajęciem na cele inwestycyjne;
- podjęcie działań mających na celu powiększenie zasobów leśnych, polepszenie ich zdrowotności i ich kompleksową ochronę;
- prowadzenie działalności zachęcającej do zalesiania gruntów rolnych o słabych glebach i gruntów podatnych na erozję;
- promowanie zachowań zgodnych z zasadami ochrony przyrody i krajobrazu;
- rozwój sieci szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych.

4.9. Edukacja ekologiczna

Cele:

- działania na rzecz podniesienia poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców;

- realizacja imprez edukacyjnych i akcji promocyjnych;
- kształtowanie wśród społeczności lokalnej świadomości i postaw proekologicznych.

Kierunki działań:

- informowanie mieszkańców gminy o stanie środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony;
- prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej na terenach cennych przyrodniczo;
- pracowanie programu edukacyjnego obejmującego zagadnienia z zakresu ochrony środowiska w nauczaniu przedszkolnym i szkolnym,
- utrzymanie stałej współpracy władz miasta z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zewnętrznymi prowadzącymi działalność szkoleniową lub popularyzatorską,
- realizacja programów i audycji przyrodniczych, programów edukacyjnych o tematyce ekologicznej;

4.10. Rozwój turystyki i rekreacji

Cele:

- wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy dla zagospodarowania środowiska naturalnego na cele turystyczne.

Kierunki działań:

- realizację programu restrukturyzacji i adaptacji istniejących obiektów oraz terenów przemysłowych i zagospodarowania wielofunkcyjnego z preferencjami dla turystyki;
- wyznaczanie i oznaczanie szlaków turystycznych łączących atrakcyjne turystycznie obszary gminy.
- zagospodarowanie terenów leśnych oraz istniejących wód otwartych na potrzeby turystyki w oparciu o ww. program rozwoju turystyki;
- realizację obiektów obsługi turystyki i rekreacji w sposób nie kolidujący z zasobami przyrodniczymi obszaru;
- promocja wartości środowiskowych przez gminę oraz rozpowszechnianie oferty turystyczno-rekreacyjnej między innymi poprzez wspieranie akcji ekologicznych, druk materiałów informacyjnych.

5. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI NA LATA 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017

Tabela 16. Przedsięwzięcia planowane do realizacji.

1	Przedsięwzięcie	Sanitacja obszarów wiejskich gminy Węgliniec															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	
	Wartość (zł)	-		-		232771		698312		1445000		4335000		1067000		3201000	
2	Przedsięwzięcie	Wodociąg Kościelna Wieś i Okrąglica															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	
	Wartość (zł)	40000	-	206200	-	254000	-	319000	-	319000	-	318590	-	-	-	-	-
3	Przedsięwzięcie	Budowa kanalizacji w Zielonce															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	

	Wartość (zł)	30000	-	422000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	Przedsięwzięcie	Modernizacja pozostałych dróg gminnych i chodników															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
	Wartość (zł)	169990															
5	Przedsięwzięcie	Konserwacja zabytkowych ruin kościoła poewangelickiego w Ruszowie															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
	Wartość (zł)	-	-	328000	-	266883	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Przedsięwzięcie	Budowa łącznika między SP i Gimnazjum w Ruszowie															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
	Wartość (zł)	-	-	-	-	-	-	1650052	-	3297299	-	-	-	-	-	-	-
7	Przedsięwzięcie	Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej w ulicy J.Kochanowskiego w Węglińcu															

Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		
Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	
Wartość (zł)	214210		373590		-		-		-		-		-		-		
8	Przedsięwzięcie	Przebudowa i rewitalizacja parku w Ruszowie															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
	Wartość (zł)	410511	-	587297	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Przedsięwzięcie	Budowa parku w Czerwonej Wodzie															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
	Wartość (zł)	86198	171537	159991	255303	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Przedsięwzięcie	Kompleksowy remont, przebudowa i budowa systemu oświetlenia dróg i ulic na terenie Gminy i Miasta Węglińiec															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	

Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
Wartość (zł)	1576413		-		259236		-		259235		-		259235		-	
11 Przedsięwzięcie	Rozbudowa budynku przy Pl. Wolności 1 w Węglińcu na Węglińskie Centrum Kultury															
Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
Wartość (zł)	200000	442858	573359	-	228774	365064	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12 Przedsięwzięcie	Przebudowa Domu Kultury w Jagodzinie															
Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
Wartość (zł)	367878	353072	456450	146312	239000	-	239756	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13 Przedsięwzięcie	Modernizacja budynku biblioteki publicznej w Węglińcu															
Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	

	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
	Wartość (zł)	-	-	328840	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Przedsięwzięcie	Rozbudowa stadionu w Węglińcu															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
	Wartość (zł)	20000	-	600000	-	557004	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Przedsięwzięcie	Budowa boisk wielofunkcyjnych w Starym Węglińcu															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
	Wartość (zł)	270000	-	299500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Przedsięwzięcie	Budowa krytej pływalni w Węglińcu															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe

	Wartość (zł)	-	-	750000	2250000	773170	2319509	-	-								
17	Przedsięwzięcie	Modernizacja ujęć wody Węgliniec, Ruszów i Czerwona Woda															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
	Wartość (zł)	-															
18	Przedsięwzięcie	Infrastruktura dla strefy aktywności gospodarczej															
	Lata realizacji	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Źródło finansowania	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe	Środki własne	Środki pozostałe
	Wartość (zł)	-	-	125000	375000	125000	375000	125000	375000	150000	450000	225000	675000	-	-	-	-

□ Źródło: Urząd Gminy i Miasta Węgliniec.

6. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring Programu będzie miał na celu ciągłą kontrolę wdrażania i realizacji Programu Ochrony Środowiska w czasie jego obowiązywania.

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przedsięwzięć/działań;
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów;
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania poszczególnych projektów programu i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i co nie zostało zrobione, a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości.

Wójt gminy będzie oceniał co dwa lata stopień wdrażania Programu, a ocena ta będzie podstawą do sporządzania raportu z wykonania Programu. W cyklu czteroletnim będzie oceniany stopień realizacji celów średniookresowych. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zawartych w Programie Ochrony Środowiska, a dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji Programu Ochrony Środowiska. W sumie monitoring Programu będzie się sprowadzał do:

- oceny postępów we wdrażaniu Programu Ochrony Środowiska, w tym przygotowanie raportu (co dwa lata);
- opracowania listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w kolejnych czterech latach (co dwa lata);
- aktualizacji celów ekologicznych i kierunków działań (co cztery lata).

Wskaźniki efektywności Programu

Wskaźniki efektywności Programu, według których będzie oceniana realizacja Programu przedstawiono w tabeli poniżej, lista ta może być sukcesywnie uzupełniana wg nowych potrzeb.

Tabela 17. Wskaźniki efektywności Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Węglińiec.

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Oczekiwany trend zmian w wyniku realizacji POŚ do 2016 r.
OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO			
1.	Klasa strefy Gminy Węglińiec	brak	↓
2.	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	↓
3.	Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	↓
OCHRONY ZASOBÓW WODNYCH I GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ			
4.	Długość sieci wodociągowej	km	↑
5.	Ilość mieszkańców podłączonych do sieci wodociągowej	%	↑
6.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	↑
7.	Ilość mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacyjnej	%	↑
8.	Klasa jakości wód rzek	klasa	↓
OCHRONY PRZYRODY I TERENÓW ZIELENI			
Obszary i obiekty objęte ochroną prawną			
9.	Stanowiska dokumentacyjne	sztuki	↑
10.	Rezerваты przyrody	ha	↑
11.	Pomniki przyrody	sztuki	↑
Tereny zieleni miejskiej			
12.	Parki	ha	↑
13.	Zieleń przyuliczna	ha	↑
Lasy			
14.	Powierzchnia lasów	ha	↑
OCHRONA PRZED HAŁASEM			
15.	Ilość ludności narażonej na ponadnormatywny hałas dzień/noc	[liczba narażonych osób]	↓
OCHRONA PRZED NATURALNYMI ZAGROŻENIAMI ŚRODOWISKA			

16.	Liczba punktów w mieście zagrożona ruchami masowymi	[szt.]	
OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH			
17.	Liczba miejsc na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych z wyszczególnieniem : a) terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową b) miejsc dostępnych dla ludzi	[szt.]	

Źródło: Opracowanie własne.

6.1. Struktura zarządzania środowiskiem

Do instrumentów wspomagających realizację programu ochrony środowiska należą instrumenty polityki ekologicznej, zasady zarządzania środowiskiem, wynikające z zakresu kompetencyjnego administracji samorządowej szczebla powiatowego i gminnego. W zarządzaniu środowiskiem szczególną rolę pełni „Program ochrony środowiska”, który z punktu widzenia władz gminy, może być postrzegany jako instrument koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska oraz intensyfikacji współpracy różnych instytucji i organizacji, opartej o dobrowolne porozumienia na rzecz efektywnego wdrażania niniejszego Programu.

Rozpoczęta z dniem 1 stycznia 1999 r. reforma ustrojowa państwa wprowadziła trójstopniowy system działania samorządu terytorialnego: województwo, powiat (także miasto na prawach powiatu) oraz gmina (również wiejska). Poniżej przedstawiono niektóre kompetencje i zadania władz gminy wynikające z następujących aktów prawnych:

- Ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
- Ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późniejszymi zmianami);
- Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (tekst jednolity Dz. U. 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami).

Władze Gminy odpowiadają za następujące zadania z zakresu gospodarki środowiskiem:

- ochronę środowiska – najczęściej poprzez wprowadzanie zakazów i nakazów dotyczących sposobu użytkowania powierzchni, przestrzeni i zasobów naturalnych oraz poprzez organizacyjno – finansowe stwarzanie podstaw do budowy komunalnych urządzeń ochrony środowiska;
- zarządzanie środowiskowe gminą;
- promowane zasad zrównoważonego rozwoju;

- opracowywanie i realizacje programów ekorozwoju gminy, jak np. program ochrony środowiska, plan gospodarki odpadami czy strategia zrównoważonego rozwoju;
- opracowywanie i realizacji jednostkowych proekologicznych dokumentów, jak np. dotyczących ograniczenia niskiej emisji, stworzenia parku miejskiego itp.

Do zadań własnych Gminy z zakresu środowiska należy:

- gospodarka terenami;
- ład przestrzenny;
- ochrona środowiska;
- dbałość o infrastrukturę techniczną służącą ochronie środowiska (wodociągi, oczyszczalnie ścieków, kanalizacja, składowiska odpadów);
- zieleń komunalna i zadrzewianie;
- utrzymanie czystości i porządku oraz gospodarka odpadami na terenie gminy;
- tworzenie warunków do selektywnej zbiórki odpadów;
- organizowanie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami;
- zatwierdzenie ugody w sprawach zmian stosunków wodnych na gruntach;
- organizowanie ochotniczych drużyn ratowniczych;
- zarządzanie ewakuacją ludności na wypadek zagrożenia np. powodziowego;
- edukacja ekologiczna;
- opiniowanie projektów dokumentów dot. tworzenia parku krajobrazowego;
- wprowadzanie form ochrony przyrody;
- ustanawianie parków wiejskich i miejskich;
- opiniowanie rocznych planów łowieckich;
- współdziałanie z dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich oraz rozstrzyganie sporów;
- ustalanie statutu uzdrowiska;
- opiniowanie powołania i odwołania naczelnego lekarza uzdrowiska.

Oddziaływanie Gminy na środowisko naturalne może być:

bezpośrednie, jak w przypadku:

- zużycia energii, wody i innych materiałów przez pracowników urzędu;
- recyklingu odpadów biurowych;
- transportu pracowników;
- emisji zanieczyszczeń do atmosfery;

i pośrednie, jak w przypadku:

- gospodarki komunalnej i mieszkaniowej;
- zaopatrzenia mieszkańców w wodę;
- odprowadzania ścieków;

- gospodarki odpadami;
- edukacji ekologicznej.

Władze gminne mogą wykonywać swe zadania z zakresu gospodarowania środowiskiem dzięki instrumentom finansowym i prawnym, takim jak:

- wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów;
- kary pieniężne za samowolne usuwanie drzew i zakrzewień;
- ustanawianie ograniczeń czasu pracy lub korzystania z urządzeń uciążliwych dla środowiska;
- nakazywanie czynności ograniczających uciążliwość dla środowiska;
- określanie warunków i wymagań wobec osób hodujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych;
- nakazywanie wykonania zabezpieczeń wody przed zanieczyszczeniem i zakaz odprowadzania ścieków bez pozwolenia wodnoprawnego.

Rada Gminy oddziałuje na środowisko pośrednio, poprzez:

- uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- uchwalanie budżetu gminy;
- uchwalanie planów gospodarczych i rozwojowych mikroregionu;
- ustalanie zakresu działań jednostek pomocniczych;

Uchwalanie podatków i opłat lokalnych, w tym np. stawek za usuwanie i unieszkodliwianie odpadów, czy podejmowanie decyzji odnośnie współpracy z innymi jednostkami, jak np. tworzenia związku gmin itp.

6.2. Zarządzanie programem

Podstawową zasadą realizacji Programu Ochrony Środowiska powinna być zasada wykonywania zadań jednostek związanych z systemem zarządzania środowiskiem, świadomych istnienia programu i ich uczestnictwa w nim.

Z punktu widzenia programu można wyodrębnić następujące podmioty:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem;
- podmioty realizujące zadania programu;
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu;
- społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Głównym wykonawcą Programu Ochrony Środowiska Gminy i Miasta Węglińiec i podmiotem zarządzającym jego realizacją, jak również pełniącym funkcje kontrolne jest samorząd gminny. Dysponuje on kompetencjami w zakresie ustalania strategii rozwoju Gminy, tworzenia polityki przestrzennej w postaci miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, gospodarki wodno - ściekowej, gospodarki

odpadami, gospodarki zielenią. Bezpośrednie zarządzanie programem realizowane przez odpowiednie służby samorządu gminnego polegać będzie na inicjowaniu, organizowaniu i okresowej weryfikacji elementów programu.

Innymi uczestnikami programu (podmiotami realizującymi zadania) są podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi przez program.

Wszyscy uczestnicy programu są zobowiązani do współpracy w realizacji programu, do solidarnego ponoszenia kosztów jego realizacji oraz wspierania słabszych partnerów.

Główne działania w ramach zarządzania środowiskiem:

Do najważniejszych zadań w ramach zarządzania programem i środowiskiem zaliczają się:

1. Wdrażanie programu ochrony środowiska Gminy i Miasta Węglińiec:

- koordynacja wdrażania programu;
- ocena realizacji celów krótkoterminowych;
- raporty o stopniu wykonania programu;
- weryfikacja celów krótkoterminowych i głównych działań.

2. Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, system informacji o środowisku:

- rozwój różnorodnych form edukacji;
- dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie;
- wykorzystanie mediów w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska;
- wydawanie broszur i ulotek informacyjnych;
- szersze włączanie się organizacji pozarządowych w proces edukacji ekologicznej.

3. Wspieranie zakładów/institucji wdrażających system zarządzania środowiskiem.

6.3. Struktura finansowania

Wdrażanie niniejszego Programu będzie możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska. Podstawowymi źródłami finansowania działań proekologicznych są: fundusze ekologiczne, fundacje i programy pomocowe, własne środki inwestorów, budżet gminy i budżet państwa.

Do najważniejszych z nich należą:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

- Środki Pomocowe Unii Europejskiej;
- Budżet Państwa;
- Budżet Wojewódzki;
- Budżet Gminy;
- Budżet WIOŚ;
- Budżet RZGW;
- Budżety Zarządców Dróg;
- Budżety właścicieli obiektów i terenów.

7. STRESZCZENIE

Opracowanie Gminnego Programu Ochrony Środowiska jest wymagana ustawą Prawo Ochrony Środowiska z 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.). Przedmiotem opracowania jest „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Węglińiec na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017”. Dokument obejmuje szeroko rozumianą tematykę ochrony środowiska na terenie Gminy i Miasta Węglińiec. Przewidziane w niniejszym opracowaniu zadania dają możliwość zapewnienia mieszkańcom odpowiednich warunków życia, a organom administracji samorządowej wykazać troskę o środowisko. Zakres opracowania obejmuje krótką charakterystykę Gminy, politykę ekologiczną zgodną z dokumentami programowymi Gminy i Miasta Węglińiec, analizę aktualnego stanu środowiska, harmonogram rzeczowo - finansowy, cele strategiczne oraz sposób monitorowania realizacji programu. Jako punkt wyjściowy dla Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska przyjęto aktualny stan środowiska oraz infrastruktury. Program powstał w oparciu o obowiązujące przepisy prawne, informacje pochodzące od przedstawicieli Urzędu Gminy i Miasta Węglińiec. Wyznaczone do realizacji cele i kierunki działań wynikają z opracowań wyższego rzędu i stanu aktualnego środowiska. Zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa planowane w Polsce działania w ochronie środowiska są zgodne z priorytetami Unii Europejskiej w tym zakresie. Niniejsze opracowanie jest kontynuacją kompleksowego podejścia Gminy i Miasta Węglińiec do ochrony środowiska, które zostało zapoczątkowane w momencie realizacji poprzedniego programu, w którym zrównoważony rozwój zaczął funkcjonować jako potrzeba różnych obszarów życia mieszkańców gminy.

Gmina Węglińiec położona jest w zachodniej części województwa dolnośląskiego, w północnej części powiatu zgorzeleckiego. Niemalże cała Gmina położona jest na terenie Borów Dolnośląskich i jedynie jej południowy skrawek -okolica miejscowości Czerwona Woda znajduje się na pograniczu Pogórza Izerskiego. Administracyjnie Gmina Węglińiec składa się z miasta Węglińiec oraz siedmiu sołectw. Powierzchnia Gminy wynosi 33,823 hektary i zamieszkuje ją 9 016 mieszkańców.

Obszar Gminy leży w klimatycznym piętrze a – ciepłym. Jest najcieplejszym regionem sudeckim, ze średnią roczną temperaturą powietrza powyżej 8°C. Okres wegetacyjny rozpoczyna się w trzeciej dekadzie marca i trwa około 220 dni. Lato termiczne ($T_d > 15^{\circ}\text{C}$) trwa około 90 dni i jest najdłuższe w Sudetach. Roczna suma opadów wynosi 700 – 750 mm, przy czym najbardziej deszczowymi miesiącami są miesiące letnie.

Cały obszar Gminy położony jest na terenie Borów Dolnośląskich, tylko południowy jej skrawek należy do Pogórza Izerskiego. Na południe od Czerwonej Wody usytuowane są najwyższe wzgórza w Gminie – Czartowska Góra o wysokości 246,8 m n. p. m. oraz Góra Wilczyna – 246,7 m n. p. m. Pozostała część gminy jest płaska. Zasadniczą rzeźbę terenu stanowią doliny rzek, równiny moreny dennej i trasy wyższe rzek. Ukształtowanie terenu czyni obszar gminy atrakcyjnym turystycznie.

Na terenie Gminy znajdują się dwa rezerваты przyrody: Rezerwat Wrzosiec koło Piasecznej oraz Rezerwat Torfowisko pod Węglińcem. Występują również Obszary Natura 2000: Bory Dolnośląskie oraz

występujące w ich obrębie - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Uroczyska Borów Dolnośląskich” (PLH020072) i Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Dolnej Kwisy”. Występuje też Stanowisko dokumentacyjne oraz 9 pomników przyrody.

Lasy na terenie Gminy Węglińiec zarządzane są przez dwa nadleśnictwa – Węglińiec i Ruszów. Lasy Nadleśnictwa Węglińiec stanowią część Puszczy Bolesławiecko- Zgorzeleckiej, należącej do kompleksu Borów Dolnośląskich. Powierzchnia całkowita obszaru Nadleśnictwa Węglińiec wynosi 17 696,74 ha. Powierzchnia leśna nadleśnictwa wynosi 16 675,82 ha, a nieleśna 1 020,92 ha.

Na podłoże terenów gminy składają się czwartorzędowe utwory piaszczysto - żwirowe pochodzenia rzeczno i fluwioglacjalnego oraz gliny zwałowe pochodzenia wodnolodowcowego i morenowego. Cienkie warstwy mąd i torfów utworzyły się w obrębie dolin rzecznych. Gleby o różnej gliniastości wytworzone z piasków są mało żyzne, przepuszczalne. Najczęściej są to gleby bielicowe, nie preferujące rozwoju rolnictwa na terenie gminy. Również negatywnymi czynnikami są stosunkowo wysoki poziom degradacji rolnej oraz występujące zanieczyszczenia. Występujące gleby, są glebami niskiej jakości, ponieważ zaliczane są do V i VI klasy. Nie osiągają one wysokiej efektywności, mimo przeprowadzanych kosztownych zabiegów.

Na terenie gminy Węglińiec znajdują się cenne złoża surowców naturalnych eksploatowanych. Są to surowce ilaste ceramiki budowlanej, kwarcoplast, kruszywa, żwiry, kaolin. Złoża do eksploatacji to węgiel brunatny z dużą zawartością substancji bitumicznych i aromatycznych oraz piaski szklarskie i formierskie.

Układ hydrograficzny gminy można uznać za stabilny i rozwinięty. Gmina leży do zlewni rzeki Bóbr i jest odwadniana głównie przez rzekę Czarną Małą uchodzącą do Czernej Wielkiej. Na terenie gminy występują również liczne stawy, niejednokrotnie zlokalizowane na obszarach leśnych. Z powodu ich niezadowalającego stanu przewiduje się przeprowadzenie ich remontu mającego na celu poprawienie stosunków wodnych, utworzenie bazy agroturystyki i rekreacji.

Węglińiec zlokalizowane są dwa GZWP, kredowe i czwartorzędowe:

- czwartorzędowy zbiornik 315 $\frac{292}{60}$
- kredowy zbiornik 317 $\frac{8}{100-200}$

Stanowią one podstawowe źródła zaopatrzenia w wodę aglomeracji miejskich oraz obszarów wiejskich.

W wodociąg uzbrojony jest cały obszar gminy z wyłączeniem części Kościelnej Wsi, Okrąglicy i Polany. Kanalizacja z oczyszczalnią ścieków funkcjonuje w Węglińcu. Istotnym problemem jest brak kanalizacji w północnej części gminy. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 8 500 metrów. Łączna długość przykanalików to 1 200 metrów, a ilość przyłączy do budynków wynosi 246 sztuk. Systemem kanalizacji objęte jest 33% ludności Gminy Węglińiec. Oczyszczalnia ścieków w Węglińcu ma zdolność oczyszczania ścieków maksymalną 1550m³/dobą, przy średniej wydajności 1088

m³/dobę. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna.

Obszar gminy charakteryzuje dobrze rozwinięta i utrzymana sieć dróg gminnych. W Węglińcu znajduje się duży węzeł kolejowy ze zmodernizowaną linią międzynarodową E 30 stanowiącą element paneuropejskiego korytarza komunikacyjnego oraz linią północ-południe łączącą Jelenią Górę i tzw. Worek Turowski z Zieloną Górą i Szczecinem. Przez terytorium gminy przebiega droga wojewódzka nr 296, która na odcinku od skrzyżowania z drogą krajową nr 4 w miejscowości Jeleniów do węzła drogi A – 12 w Iłowej, łączy dwa główne szlaki komunikacyjne z przejściami granicznymi w Jędrzychowicach, Zawidowie, Sieniawce, Olszynie czy Jakuszykach.

Na terenie Gminy znajduje się 7 publicznych placówek oświatowych oraz dwie placówki niepubliczne. W każdej szkole podstawowej prowadzony jest oddział przedszkolny dla sześciolatków. Funkcjonujące przedszkola niepubliczne, jak również przedszkole publiczne oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, zaspokajają zgłaszane potrzeby w zakresie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku od 3 do 6 lat. W gminie zwraca się uwagę na dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dzieci te uczestniczą w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych, korzystają z pomocy logopedy oraz część objęta jest nauczaniem indywidualnym.

Bogate jest także na terenie Gminy Węglińiec życie kulturalne. Istnieje Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Węglińcu, jak również istnieją liczna koła zainteresowań. Organizowane są także imprezy kulturalne.

Jakość powietrza województwa dolnośląskiego kontrolowana jest w systemie Państwowego Monitoringu Środowiska poprzez pomiary podstawowych zanieczyszczeń powietrza, dla których określone są dopuszczalne lub docelowe poziomy stężenia. Na terenie Gminy Węglińiec nie występują stacje i punkty pomiarowe. Najbliższy punkt pomiarowy znajdują się w Zgorzelcu na ul. Bohaterów Getta.

W roku 2006 na terenie powiatu zgorzeleckiego przeprowadzona badanie hałasu komunikacyjnego. Jeden z punktów pomiarowych znajdował się w Starym Węglińcu, gdzie badaniom poddano hałas emitowany na drodze wojewódzkiej 296. Poziom równoważny hałasu L_{Aeq} , na granicy terenu chronionego nie przekraczał wartości 70 dB, ale był bardzo bliski tej wartości.

Najbardziej rozpowszechnionymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego są nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowych, pracujących w paśmie 900 MHz oraz 1800 MHz i wyższych częstotliwościach. W Gminie Węglińiec znajduje się 9 takich miejsc.

Na terenie Gminy Węglińiec występują liczne zespoły oraz pojedyncze obiekty zabytkowe objęte ochroną konserwatorską. W rejestrze zabytków dla Gminy Węglińiec znajdują się dwa obiekty - ruiny kościoła na cmentarzu komunalnym w Ruszowie i Kościół pw. Matki Boskiej Szkaplerznej w Starym Węglińcu.

8. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

- Ustawa Prawo Ochrony Środowiska z 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2008 Nr 25,

- poz. 150 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.);
 - Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2007 Nr 39, poz. 251 z późn. zm.);
 - Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 80, poz. 717 z późn. zm.);
 - Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.);
 - Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.);
 - Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2009 Nr 151, poz. 880 z późn. zm.);
 - Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
 - Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w 2008 roku, WIOŚ we Wrocławiu;
 - Streszczenie Planu Urządzania Lasu Nadleśnictwa Węglińiec obowiązującego na lata 2005 – 2014;
 - Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Ruszów na okres od 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2014 r.;
 - Strategia rozwoju gminy Węglińiec na lata 2007 – 2015;
 - Programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego;
 - Programu ochrony środowiska dla powiatu zgorzeleckiego na lata 2005 – 2008 z perspektywą na lata 2009 – 2012;
 - Program Rozwoju Oświaty w Gminie Węglińiec w latach 2008-2013;
 - Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Węglińiec na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017.

Indeks tabel

Tabela 1. Liczba ludności w miejscowościach Gminy i Mieście Węglińiec.....	5
--	---

Tabela 2: Struktura użytkowania gruntów – stan na rok 2009.	6
Tabela 3: Stan sieci publicznych szkół podstawowych oraz granice ich obwodów na terenie Gminy i Miasta Węglińiec.	8
Tabela 4: Wykaz imprez kulturalnych prowadzonych na terenie Gminy i Miasta Węglińiec na 2010 rok. .	9
Tabela 5: Stawy i zbiorniki wodne Gminy Węglińiec.....	14
Tabela 6: Stężenia zanieczyszczeń powietrza w 2008 roku w stacji w Zgorzelcu.	18
Tabela 7: Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia.	18
Tabela 8: Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony roślinnych.....	18
Tabela 9: Wyniki pomiaru hałasu, Gmina Węglińiec.....	19
Tabela 10: Źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy i Miasta Węglińiec.	21
Tabela 11. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Węglińiec.	23
Tabela 12. Zestawienie typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Węglińiec.	26
Tabela 13. Udział powierzchniowy gatunków panujących w Nadleśnictwie Węglińiec.	26
Tabela 14. Typy siedliskowe lasu na terenie nadleśnictwa Ruszów.	28
Tabela 15. Wykaz obiektów objętych ewidencją zabytków na terenie Gminy i Miasta Węglińiec.	29
Tabela 16. Przedsięwzięcia planowane do realizacji.	45
Tabela 17. Wskaźniki efektywności Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Węglińiec.	51